ЗВЯЗДА

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● кошт 3000 рублёў

3 красавіка 1998 г. пятніца, № 76 (23427)

БЫЦЬ РАЗАМ НАМ ПРАДВЫЗНАЧАНА САМОЙ ГІСТОРЫЯЙ

Урачысты сход у Нацыянальным акадэмічным Вялікім тэатры оперы і балета стаў апафеозам святочных мерапрыемстваў, прысвечаных Дню яднання народаў Беларусі і Расіі.

Удзел у ім прынялі прэм'ер-міністр Сяргей Лінг, кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Міхаіл Мясніковіч, кіраўнікі міністэрстваў і ведамстваў, прадстаўнікі навуковай і творчай інтэлігенцыі, грамадскіх арганізацый, а таксама госці з Расіі.

Адкрыў сход Сяргей Лінг. Ён зачытаў зварот прэзідэнта нашай краіны Старшыні Вышэйшага Савета Саюза Беларусі і Расіі Аляксандра Лукашэнкі да народаў дзвюх дзяржаў.

У звароце, у прыватнасці, адзначаецца, што ўтварэнне Саюза стала натуральным завяршэннем імкнення расіян і беларусаў да ўз'яднання ў рамках адзінай эканамічнай, палітычнай, навуковай і культурнай прасторы. І хоць у Саюза яшчэ нямала праблем і цяжкасцяў, ужо можна з поўнай адказнасцю сказаць, што ён адбыўся. Забеспячэнне расійскім і беларускім грамадзянам роўных правоў і магчымасцяў у такіх важнейшых галінах, як працаўладкаванне, аплата працы, ахова здароўя і адукацыя; стварэнне адзінай нарматыўна-прававой базы; актывізацыя двухбаковых гуманітарных, навукова-тэхнічных і інфармацыйных сувязяў — далёка не поўны пералік таго, што ўжо рэальна прынёс Саюз расійскаму і беларускаму народам.

«Быць разам нам прадвызначана самой гісторыяй у імя працвітання нашых дзяржаў, на карысць брацкіх расійскага і беларускага народаў. І таму мы абавязкова будзем разам», — гаворыцца ў звароце.

Завяршыўся ўрачысты сход вялікім святочным канцэртам, які гледачам падарылі майстры мастацтваў Беларусі і Расіі.

Вольга ШЧАДРЫНА, БЕЛТА.

ПРЭЗІДЭНТ ПРЫНЯЎ МІНІСТРА АХОВЫ ЗДАРОЎЯ

Як паведамілі БЕЛТА з прэс-службы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, 2 красавіка 1998 года А.Р.Лукашэнка прыняў са справаздачай міністра аховы здароўя І.Б.Зелянкевіча.

І.Б.Зелянкевіч праінфармаваў кіраўніка дзяржавы аб асноўных выніках работы ўстаноў аховы здароўя за 1997 год. Прэзідэнт краіны запатрабаваў палепшыць санітарны стан лячэбных устаноў. Была адзначана важнасць эвалюцыйнага развіцця галіны, захавання традыцый айчыннай медыцыны.

Кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу міністра аховы здароўя на неабходнасць развіцця ўласнай вытворчасці медтэхнікі і лекавых прэпаратаў. У сувязі з гэтым абмеркаваны пытанні цэнаўтварэння ў аптэчнай сетцы.

У ходзе гутаркі разгледжана работа цэнтральнага апарату міністэрства. Абмеркаваны пытанні аплаты працы медработнікаў.

Міністр аховы здароўя далажыў прэзідэнту краіны аб ходзе падрыхтоўкі да правядзення першага з'езда ўрачоў Беларусі.

Па ўсіх абмеркаваных пытаннях прэзідэнтам краіны дадзены адпаведныя даручэнні.

БЕЛТА.

УКАЗ ПРЭЗІДЭНТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ № 194

Аб мерах па рэалізацыі рашэння Вышэйшага Савета Саюза Беларусі і Расіі ад 22 студзеня 1998 г. № 3

У мэтах рэалізацыі рашэння Вышэйшага Савета Саюза Беларусі і Расіі ад 22 студзеня 1998 г. № 3 «Аб Праграме ўзгодненых дзеянняў у галіне знешняй палітыкі Саюза Беларусі і Расіі на 1998-1999 гады» **пастанаўляю:**

1. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь:

ажыццяўляць каардынацыю дзейнасці міністэрстваў, іншых рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання Рэспублікі Беларусь і іншых зацікаўленых, якія рэалізуюць сумесна з расійскім бокам дзеянні ў галіне знешняй палітыкі Саюза Беларусі і Расіі ў адпаведнасці з палажэннямі Праграмы ўзгодненых дзеянняў у галіне знешняй палітыкі Саюза Беларусі і Расіі на 1998-1999 гады;

давесці названую Праграму да ведама міністэрстваў, іншых рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання і іншых зацікаўленых;

інфармаваць Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь не радзей чым адзін раз у паўгоддзе аб ходзе выканання гэтай Праграмы, а таксама аб выпадках невыканання яе палажэнняў.

2. Гэты Указ уступае ў сілу з дня яго падпісання.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А.ЛУКАШЭНКА.
2 красавіка 1998 г., г. Мінск.

БЕЛАРУСКАЯ ДЭЛЕГАЦЫЯ ПРЫМЕ ЎДЗЕЛ У 99-Й МІЖПАРЛАМЕНЦКАЙ КАНФЕРЭНЦЫІ

Дэлегацыя Нацыянальнай групы Рэспублікі Беларусь у Міжпарламенцкім Саюзе 2 красавіка адбыла ў Намібію для ўдзелу ў рабоце 99-й Міжпарламенцкай канферэнцыі.

Узначальвае дэлегацыю Старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу нашай краіны Анатоль Малафееў. У саставе дэлегацыі таксама намеснік Старшыні Савета Рэспублікі Тамара Дудко.

Як паведаміў прэс-сакратар Старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Сяргей Ціванаў, Міжпарламенцкая канферэнцыя пройдзе з 6 па 11 красавіка.

БЕЛТА.

КРОПКУ НА ЭПІДЭМІІ ПАСТАВІЦЬ КРАСАВІК

Як паведаміў «Звяздзе» галоўны эпідэміёлаг Міністэрства аховы здароўя РБ Анатоль Кажамякін, сёлетняя эпідэмія грыпу не біла па працягласці рэкордаў мінулых гадоў: больш за астатнія населеныя пункты (дакладна — на 6 тыдняў) грып затрымаўся ў Мінску, але 18 сакавіка эпідэмія пакінула сталіцу.

Па стану на 31 сакавіка ў Беларусі «грыпавалі» яшчэ 7-8 кантрольных гарадоў Гомельскай і Гродзенскай абласцей, куды эпідэмія грыпу завітала ў апошнюю чаргу. Аднак і тут пік захворваемасці ўжо мінуў, і хацця пераwышэнне эпідэмічнага парога ў гэтых населеных пунктах усё яшчэ мае месца, медыкамі адзначаецца значнае змяншэнне ў іх колькасці захварэўшых. Дарэчы, гэтая акалічнасць дае падставы меркаваць спецыялістам, што ўжо на гэтым (ці на наступным) тыдні эпідэмія грыпу, якая ахапіла на канец сакавіка 420 тысяч беларусаў (або 8,4 працэнта насельніцтва кантрольных гарадоў краіны) нарэшце пакіне беларускія межы.

Надзея НІКАЛАЕВА.

СТАЎКА РЭФІНАНСАВАННЯ ЗМЯНШАЕЦЦА

Рашэннем праўлення Нацыянальнага банка з 1 красавіка зменшана на шэсць працэнтных пунктаў базавая стаўка рэфінансавання.

Цяпер яна складае 44 працэнты гадавых. Аб гэтым карэспандэнту БЕЛТА паведамілі ва ўпраўленні інфармацыі цэнтральнай фінансавай установы краіны.

Разам з тым захаваны стаўкі па тэрміновых дэпазітах насельніцтва на тэрмін да шасці месяцаў у памеры 38 працэнтаў, звыш шасці — 45 працэнтаў гадавых.

Дзмітрый ФЁДАРАЎ, БЕЛТА.

ЗАДУШЫЦЬ ПАД СТОЛІНЫМ, А ВЫКІНУЦЬ У КОБРЫНЕ?

Даярка С. ужо мела шасцёра дзяцей, але на 44-м годзе нарадзіла яшчэ адно. Выпісалася з бальніцы і даглядала сына. Здавалася, маці вопытная, і ўсё будзе добра.

Але праз паўмесяца, нявядома з чаго жанчына паклала немаўлятка тварыкам на падушку і, калі дзіця задыхнулася, запакавала яго ў поліэтыленавы пакет.

А потым людзі ўбачылі, як даярка з дзіцем садзілася ў аўтобус. Гэта не выклікала падазрэння. Мала куды паехала з малым. Толькі жанчына вярнулася адна, заявілі ў міліцыю. А там С. расказала, што завезла трупік сына ў Кобрын і схавала ў сцёкавай канаве непадалёку ад аўтавакзала. Там мёртвае дзіця і знайшлі.

А жыве маці-забойца ў Столінскім раёне.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

ВАКОЛ СКАНДАЛУ

ІЗРАІЛЬСКІ «ПЯСНЯР» ХВАЛЮЕЦЦА...

Нядаўна ў Беларусь прыязджаў Леанід Тышко, адзін з удзельнікаў першага саставу гурта «Песняры», які зараз жыве ў Ізраілі.

Некалі ён разам з Уладзімірам Мулявінымператварыў існаваўшы калектыў «Лявоны» ў ансамбль, які дажыў да цяперашняга часу. Сем гадоў былы гітарыст «Песняроў» не быў на радзіме, таму ў гэты прыезд наведаў сваю родную вёску ў Брэсцкай вобласці і сустрэўся з сябрамі, якія пра яго не забыліся.

Асаблівая былога «песняра» закавіў канфлікт, які прывёў да развалу любімага многімі калектыву на дзве часткі. Вядома, што зараз ёсць два саставы «Песняроў»: першы — амаль усе, хто вызначаў узровень гурта апошніх гадоў, сюды далучыўся Валерый Дайнека; а вось вакол асобы Уладзіміра Мулявіна сабраліся новыя музыканты, якія ўтварылі другі састаў. Пры тым, што абодва саставы працуюць пад адной назвай, пэўнае працістаянне і сапернiцтва захоўваецца. На думку Леаніда Тышко, які сустрэўся з «Песнярамі» і вельмі балюча ўспрыняў усю гэтую сітуацыю, слухачы прызнаюць той састаў, які першым вернецца да каранёў. Бо многа веку таму «Песняры» кранаелі сапраўдны беларускай песняй, якая выконвалася ў суправаджэнні народных інструментаў — дудак, жалеек, ліры. Але на нейкім этапе творчасці парушыліся сувязі «Песняроў» з каранямі. Вось хто зараз паспрабуе аднавіць гэтую сувязь, у таго і перспектыва працягнуць лёс гурта. Прынамсі, так думае чалавек, які меў дачыненне да яго стварэння. Дарэчы, сам Леанід Тышко цяпер займаецца музыкай — выкладае, іграе. Бо музыкант — ён і ў Ізраілі музыкант.

Ларыса ЦІМОШЫК.

КУРСЫ АБМЕНУ НАЯЎНЫХ ВАЛЮТ У КАМЕРЦЫЙНЫХ БАНКАХ І АФІЦЫЙНЫ КУРС, УСТАНОЎЛЕНЫ НАЦЫЯНАЛЬНЫМ БАНКАМ НА 2 КРАСАВІКА 1998 г. (па стану на 15.00)

Назва банка	USD		DM		RUR		Тэлефон для даведак
	Купля	Продаж	Купля	Продаж	Купля	Продаж	
Мінск (0-17)							
Белпрамбудбанк	43000	44000	23200	23800	6900	7200	233-2110
Мінсккомплексбанк	44200	44800	23900	24250	7200	7300	228-2055
Пріорбанк	44000	45000	22500	24300	7100	7300	245-5721
Нацыянальны банк РБ (курс для безнаяўных разлікаў)	33760.00		18215.17		5530.00		Курс на 3.04.1998
Цэнтрабанк Расіі	6.1120		3.2968				

На працягу дня ўстаноўленыя курсы могуць мяняцца, курсы галаўнога ўпраўлення банка могуць несістотна адрозніваць ад курсаў, устаноўленых у абменных пунктах. Інфармацыя атрымана ад галаўных упраўленняў неагалдзеных аперацый адпаведных банкаў.

Агенцтва ГРАЎЦОВА.

Рынкавы намінальны курс (міжбанкаўскі рынак)	56000	59000	30205	31831	9145	9637
Рэальна абгрунтаваны намінальны курс (прыблізна)	49500	50000	27800	28300	8700	9100

ПАРЛАМЕНЦКІ ДЗЁННІК

ДЭПУТАТЫ СУПРАЦЬ СІМВАЛІЧНЫХ ЖЭСТАЎ

Чацвёртая сесія Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу пачалася з кароткай прамовы старшыні Анатоля Малафеева, у якой ён падвёў вынікі мінулай сесіі і пажадаў плённай работы на бягучай.

Ён таксама даў слова расійскім дэпутатам М. Сталярову і А. Забейварота, якія зачыталі прывітальныя пісьмы да беларускага парламента ад Генадзя Селязнёва і Ягора Строева з нагоды гадавіны стварэння Саюза Беларусі і Расіі.

Перайшоўшы да практычнай дзейнасці, дэпутацкі корпус, які склаў учора 100 чалавек, сфарміраваў рабочыя органы сесіі і прыступіў да абмеркавання парадку дня будучых пленарных пасяджэнняў. Як вядома, Савет Палаты прадстаўнікоў прапанаваў зацвердзіць у парадку дня 112 пытанняў. Але ўчора чатыры законапраекты былі выключаны. Сярод іх дакументы, якія прадугледжвалі парадак абрання і адклікання дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў. Адначасова некалькі парламентарыяў выступілі з прапановамі ўключэння дадатковых пытанняў.

Вельмі вострая палітычная дыскусія разгарнулася пасля выступлення старшыні Камісіі па адукацыі, навуцы, культуры і НТП Уладзіміра Плецюхова, які ад імя яшчэ трох калег прапанаваў уключыць у парадак дня законапраект аб адмене Пастановы Вярхоўнага Савета, якой у 1991 годзе быў дэнансаваны Дагавор аб стварэнні СССР. У. Плецюхоў, настойваючы на неадкладным прыняцці падобнага рашэння, аргументаваў яго неабходнасць тым, што такі закон быў бы якраз дарэчы 2 красавіка — у дзень яднання народаў Беларусі і Расіі. Але большасць дэпутатаў адразу запярэчылі аўтару прапановы. Напрыклад, на думку Віктара Кучынскага, «рэанімiраванне СССР» сёння нічога не вырашыць. А, як сказаў дэпутат Пятро Жушма, гэты крок ні ў якім разе не паспрыяе інтэграцыі суседніх дзяржаў, на што разлічваюць яго ініцыятары. Некаторымі парламентарыямі было заўважана, што адмена пастановы аб дэнансацыі саюзнага дагавора 1921 года з'яўляецца даволі сур'ёзным рашэннем, якое патрабуе папярэдняй усебаковай юрыдычнай прапрацоўкі, таму яно не можа быць прынята паспешліва. Адказ У. Плецюхова некалькі здзівіў калег і паказаў сутнасць яго прапановы: «Калі не ўключым у парадак дня сёння, 2 красавіка, то і наогул не трэба гэтага рабіць». У выніку галасавання большасць дэпутатаў не палічылі патрэбным вяртацца да падзей 1991 года.

Розныя падыходы былі прадэманстраваны і ў адносінах да Пагаднення паміж урадам Рэспублікі Беларусь і ўрадам ФРГ аб упарадкаванні ваенных магіл. Аляксей Камай зачытаў у Авальнай зале ліст ад ветэранскіх арганізацый, аўтары якога лічаць гэты дакумент зневажальным для памяці беларускага народа, паколькі такім чынам Германія нібыта імкнецца ўзвысіць гітлераўскіх захопнікаў, і прапанаваў не ўключаць пытанне аб ратыфікацыі дакумента. Тым не менш, Палата прадстаўнікоў не пагадзілася і з ім. Справа ў тым, што дэпутаты яшчэ не знаёміліся з тэкстам пагаднення, таму не захацелі, каб імі маніпулявалі, звяртаючыся да патрыятычных пачуццяў.

У выніку абмеркавання парадку дня ў план работы сесіі ўключана каля 120 пытанняў. Сярод іх 40 законапраектаў, якія будуць разглядацца ў першым чытанні, 38 — у другім чытанні, 6 дакументаў вернуты прэзідэнтам або Саветам Рэспублікі і патрабуюць паўторнага абмеркавання, 15 міжнародных і міждзяржаўных дагавораў прадстаўлены для ратыфікацыі. Заканадаўчага афармлення чакаюць 12 часовых дэкрэтаў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. На бягучай сесіі двойчы запланаваны парламенцкія слуханні па тэмах: «Праблемы ліквідацыі наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС і рэалізацыі Дзяржаўнай праграмы да 2000 года» і «Дзяржаўная Нацыянальная мэтавая праграма «Культура» і ўдасканаленне заканадаўчай базы галіны ў Рэспубліцы Беларусь». Мяркуецца, што першыя слуханні будуць прымеркаваны да 12-й гадавіны аварыі на ЧАЭС, а другія адбудуцца 11 чэрвеня.

Дарэчы, бягучая сесія Палаты прадстаўнікоў, у адрозненне ад папярэдніх, дакладна спланаваная. Ужо зараз вядома, што 22 мая і 19 чэрвеня пленарныя пасяджэнні будуць праведзены ў выглядзе пытанняў дэпутатаў і адказаў членаў урада. Згодна з Канстытуцыяй, адзін дзень штомесяц абавязкова рэзервуецца пад гэтыя мэты. Адсутнасць падобнай дыскусіі ў гэтым месяцы тлумачыцца тым, што 17 красавіка перад абедзвюма палатамі Нацыянальнага сходу з традыцыйным штогадовым пасланнем да парламента звернецца прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка.

Непасрэдная заканатворчая праца дэпутатаў пачалася ўчора з адабрэння ў першым чытанні змяненняў і дапаўненняў у Закон «Аб прававым рэжыме тэрыторый, якія падвергліся радыеактыўнаму забруджанню ў выніку катастрофы на ЧАЭС» і ў Закон «Аб судаўладкаванні і статусе суддзяў у Рэспубліцы Беларусь». 2 красавіка былі таксама ратыфікаваныя пагадненні аб паветраных зносінах паміж Беларуссю і Казахстанам, Беларуссю і Бельгіяй.

Юрась ЛЯШКЕВІЧ.
Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

ЧАЦВЁРТАЯ СЕСІЯ САВЕТА РЭСПУБЛІКІ ПАЧАЛА СВАЮ РАБОТУ

Чацвёртая сесія Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, якая адкрылася 2 красавіка, пачала работу з выступлення кіраўніка палаты Паўла Шыпука.

Дэпутаты зацвердзілі парадак дня, а таксама назначылі новы састаў падліковай камісіі і Сакратарыята чацвёртай сесіі Савета Рэспублікі. Быў разгледжаны шэраг важных кадравых пытанняў, сярод якіх — зацвярджэнне кандытатур старшыні і членаў праўлення Нацыянальнага банка.

Пасля абеду сенатары прынялі ўдзел у занятках на тэму «Канстытуцыйныя асновы нацыянальнай бяспекі ў Рэспубліцы Беларусь», якія праводзяцца ў рамках спецыяльнай праграмы «Заканадаўства ва ўмовах развіцця сацыяльна арыентаванай рыначнай эканомікі».

Вадзім МІЛІЦЫН, БЕЛТА.

САВЕТ РЭСПУБЛІКІ ІДЗЕ ПА ШЛЯХУ ЎДАСКАНАЛЕННЯ ЗАКАНАТВОРЧАГА ПРАЦЭСУ

Выступленне Старшыні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь ШЫПУКА П. У. на адкрыцці чацвёртай сесіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь

Паважаныя члены Савета Рэспублікі, запрошаныя, журналісты!

У пачатку свайго выступлення хацелася б праінфармаваць вас аб рабоце Савета Рэспублікі за час, які прайшоў пасля трэцяй сесіі. У адрозненне ад Палаты прадстаўнікоў у нас нямнога членаў Савета Рэспублікі працуе на пастаяннай аснове. Гэта акалічнасць патрабуе ад кіраўніцтва, старшынь пастаянных камісій, работнікаў Сакратарыята асаблівай актыўнасці ў перыяд паміж сесіямі.

З мэтай упарадкавання і сістэматызацыі сваёй дзейнасці мы на Прэзідыуме зацвердзілі План мерапрыемстваў па рэалізацыі паўнамоцтваў Савета Рэспублікі на першае паўгоддзе і ў поўнай адпаведнасці з ім будавалі сваю работу.

У прыватнасці, сумесна з Палатай прадстаўнікоў мы падрыхтавалі да слухання на гэтай сесіі як новыя, так і раней адхіленыя Саветам Рэспублікі прававыя акты. Напрыклад, пасля пасяджэння пагаджальнай камісіі па праекту Кодэкса аб шлюбе і сям'і Міністэрству юстыцыі накіраваны неабходныя заўвагі і прапановы. Можна канстатаваць, што большасць нашых пажаданняў па ўдасканаленню заканатворчага працэсу знаходзяць разуменне і падтрымку ў Палаце прадстаўнікоў.

Упершыню ў адпаведнасці з часткай першай артыкула 99 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь намі зроблены пэўныя крокі па рэалізацыі права заканадаўчай ініцыятывы, і ў найбліжэйшы час мы ўнясём у Палату прадстаўнікоў для разгляду два новыя законапраекты — «Аб выбарах членаў Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь» і «Аб статусе дэпутата Палаты прадстаўнікоў і члена Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь». Магчыма, на гэтай сесіі мы прымем Рэгламент Савета Рэспублікі, у назве якога, нарэшце, будзе адсутнічаць слова «часовы».

Пасля трэцяй сесіі адбыліся два пасяджэнні Прэзідыума Савета Рэспублікі. На іх абмеркаваны пытанні аб рабоце са зваротамі грамадзян, аб апублікаванні заканадаўчых актаў, аб парадку дня чацвёртай сесіі Савета Рэспублікі, аб прадстаўніцтве членаў Савета Рэспублікі ў Міжпарламенцкім Саюзе і іншыя.

Многае зроблена па інфармацыйна-аналітычнаму забеспячэнню Савета Рэспублікі. У студзені — сакавіку падрыхтаваны два выпускі «Інфармацыйнага весніка». У іх адлюстравана хроніка падзей, звязаных з нашай працай. Па выніках работы трэцяй сесіі выпушчана спецыяльная брашура з кароткай анатацыяй кожнага адобранага закона, інфармацыяй аб законапраектах, адхіленых Саветам Рэспублікі, а таксама аб законах і асобных палажэннях законаў, не падпісаных прэзідэнтам. Такія інфармацыйна-аналітычныя матэрыялы з'яўляюцца добрай дапамогай для членаў Савета Рэспублікі ў прафесійнай і прапагандысцкай рабоце.

У студзені мінуў год з пачатку дзейнасці Савета Рэспублікі. Да гэтага часу была прымеркавана «прамая лінія» ў газеце «Звязда» і прэс-канферэнцыя. Члены Прэзідыума актыўна выступілі з артыкуламі і інтэрв'ю ў перыядычным друку. Усё гэта дало магчымасць давесці інфармацыю аб дзейнасці беларускага парламента да насельніцтва. Людзі сталі часцей звяртацца да нас. Калі за ўвесь мінулы год у Савеце Рэспублікі былі прыняты 494 чалавекі, то толькі за студзень — сакавік гэтага года звярнулася 375 чалавек.

Добразычлівыя і даверлівыя адносіны да нас грамадзян, якія прыходзяць на прыём, сведчаць аб тым, што аўтарытэт Савета Рэспублікі дастаткова высокі. Народ чакае ад нас больш актыўнага кантролю за выкананнем законаў Рэспублікі Беларусь, хутчэйшага абнаўлення тых з іх, карэкціроўкі якіх патрабуе само жыццё.

Пэўныя пазітыўныя накірункі наметіліся ў супрацоўніцтве з мясцовымі Саветамі. Гэта таксама садзейнічае ўмацаванню аўтарытэту Нацыянальнага сходу. У прыватнасці, у лютым адбылася мая рабочая сустрэча з кіраўніком Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Міхаілам Уладзіміравічам Мясніковічам і старшынямі абласных і Мінскага гарадскога Саветаў дэпутатаў. На ёй мы абмеркавалі многія пытанні дзейнасці мясцовых Саветаў.

Па выніках сустрэчы была падрыхтавана інфармацыйна-аналітычная запіска Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь. У выніку Аляксандр Рыгоравіч Лукашэнка даручыў кіраўнікам выканаўчых і распарадчых органаў забяспечыць больш цеснае супрацоўніцтва з мясцовымі прадстаўнічымі органамі ў вырашэнні праблем развіцця абласцей, раёнаў, гарадоў, пасёлкаў і сельскіх населеных пунктаў. Прэзідэнт указаў на неабходнасць больш актыўна прыцягваць кіраўнікоў мясцовых Саветаў да абмеркавання і вырашэння жыццёва важных эканамічных, сацыяльных і палітычных праблем, забяспечваць іх удзел у мерапрыемствах, якія праводзяцца рэспубліканскімі і мясцовымі органамі дзяржаўнай улады. Адміністрацыі Прэзідэнта сумесна з Нацыянальным сходам і Саветам Міністраў даручана распрацаваць Канцэпцыю рэфарміравання мясцовага самакіравання, паскорыць прыняцце новых законапраектаў, а дзеючыя заканадаўчыя акты па пытаннях самакіравання прывесці ў адпаведнасць з Канстытуцыяй і дэкрэтамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Савет Рэспублікі апрабуе новыя формы работы з мясцовымі Саветамі. Яны, безумоўна, спрыяюць выкананню Саветам Рэспублікі функцый тэрытарыяльнага прадстаўнічага органа ўлады. Прыкладам таму можа служыць рэгіянальны семінар «Праблемы ўдасканалення заканадаўства ў Рэспубліцы Беларусь: практыка, тэндэнцыі, перспектывы», праведзены ў Віцебскай вобласці. Упершыню члены Прэзідыума Савета Рэспублікі ў поўным саставе з прыцягненнем службовых асоб міністэрстваў і ведамстваў мелі магчымасць непасрэдна на месцах выслухаць заўвагі і прапановы наконт удасканалення заканадаўства.

Члены Савета Рэспублікі правялі сустрэчы з дэпутатамі мясцовых Саветаў, работнікамі выканаўчых, распарадчых і судовых органаў, кіраўнікамі і працоўнымі калектывамі прамысловых і сельскагаспадарчых прадпрыемстваў, студэнцкай моладдзю. У адпаведнасці з праграмай на працягу двух дзён семінар праходзіў у Віцебску, Оршы, Полацку, Докшыцах і Паставах з удзелам грамадскасці гэтых гарадоў і раёнаў. Абмяркоўваліся пытанні ўздзеяння сацыяльнай практыкі на права і ў сваю чаргу права на жыццё кожнага асобнага чалавека. Прадметам асаблівай увагі сталі праблемы эканамічнага развіцця краіны, умацавання нацыянальнай бяспекі, а таксама аўтарытэту Рэспублікі Беларусь на міжнароднай арэне.

Нам давялося выслухаць нямала крытычных заўваг аб тым, што заканадаўства ўсё яшчэ не адпавядае абгрунтавана высокім патрабаван-

(Заканчэнне на 3-й стар.)

ПРЭЗІДЭНТ ПРЫНЯЎ ГАЛОЎНАГА БАНКІРА КРАІНЫ

2 красавіка 1998 года А.Р.Лукашэнка прыняў са справаздачай старшыню праўлення Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь П.П.Пракаповіча.

Як паведамілі БЕЛТА з прэс-службы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, П.П.Пракаповіч праінфармаваў кіраўніка дзяржавы аб праводзімай грашова-крэдытнай палітыцы, палітыцы валютнага рэгулявання, а таксама кадравай палітыцы ў банках рэспублікі.

Кіраўнік Нацбанка паведаміў прэзідэнту аб сваёй рабочай сустрэчы са старшынёй Цэнтрабанка Расійскай Федэрацыі С.К.Дубініным.

А.Р.Лукашэнка даручыў старшыні праўлення Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь штотыднёва інфармаваць кіраўніка дзяржавы па сітуацыі ў банкаўскай сферы краіны.

БЕЛТА.

СУПРАЦОЎНІЦТВА ПАВІННА БЫЦЬ БОЛЬШ МОЦНЫМ...

Прэм'ер-міністр Беларусі Сяргей Лінг вечарам 1 красавіка прыняў намесніка старшыні ўрада Расійскай Федэрацыі Івана Рыбкіна.

У ходзе сустрэчы былі разгледжаны пытанні ўзаемадзеяння ў рамках «саюза двух» і «саюза чатырох». Размова ішла і аб жыццёва важных праблемах — фінансава-банкаўскіх, мытных адносінах, забеспячэнні рэспублікі пастаўкамі газу, электраэнергіі. Сяргей Лінг і Іван Рыбкін вялі таксама размову аб пашырэнні супрацоўніцтва рэспублікі з расійскімі рэгіёнамі. «Геаграфія ўзаемадзеяння Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі даволі шырокая, — сказаў Іван Рыбкін. — Наша супрацоўніцтва павінна быць больш моцным, а супярэчнасці павінны своечасова знімацца». Гаворачы аб тэмпах інтэграцыі Беларусі і Расіі, Іван Рыбкін падкрэсліў, што тавараабарот паміж нашымі краінамі ўжо ўзрос на 40 працэнтаў. Такія тэмпы павінны быць не часовай, а доўгатэрміновай з'явай у жыцці абедзвюх дзяржаў. Іх трэба захоўваць і прымнажаць.

Аб гэтым журналісты даведаліся на прэс-канферэнцыі, якую С.Лінг і І.Рыбкін правялі пасля сустрэчы.

БЕЛТА.

ХОДЗЯЦЬ ЧУТКІ, ШТО...

...ГРОДЗЕНСКАЯ ТЫТУНЁВАЯ ФАБРЫКА ЗАТАВАРЫЛАСЯ

Напэўна, многія курцы памятаюць пра талоны, па якіх калісьці прадаваліся гродзенскія цыгарэты. Аднак новыя часы — іншыя праблемы. Нядаўна папаўзлі чуткі, быццам склады адзінай у краіне тытунёвай фабрыкі літаральна перапоўненыя гатовай прадукцыяй. Па тлумачэнні карэспандэнт «Звязды» звярнуўся да дырэктара прадпрыемства Яна АЛЬФЯРОВІЧА.

— Ян Эдмундавіч, што, фабрыка сапраўды моцна затаварылася?

— Так катэгарычна я не сцвярджаў бы. Дакладней, цяпер маецца дастатковая колькасць гатовай прадукцыі, і мы маглі б адгружаць яе больш. На сённяшні дзень гатовы рэалізаваць тытунёвых вырабаў прыкладна на 100 мільярдаў рублёў. У асноўным гэта датычыцца цыгарэт без фільтра — «Прымы», «Астры», «Паміру».

— Іх не бяруць, таму што рынак перанасычаны?

— Прычына не ў гэтым. Наша прадукцыя на прылаўках не залежваецца, і далёка не ва ўсіх гандлёвых кропках, нават у Гродне, ёсць поўны асартымент. Альбо паглядзець на вясковыя крамы, дзе найбольшым попытам карыстаюцца вышэйпамянёныя «Прыма» і «Астра». Гэтых цыгарэт гродзенскай вытворчасці шмат дзе наогул не ўбачыш. Затое нам вядомыя факты, калі некаторыя гандлёвыя арганізацыі завозяць украінскую «Прыму». Прычым якасць гэтай прадукцыі (як і замежнага «Космоса») зусім не лепшая, а каштуе яна працэнтаў на 30—40 даражэй за гродзенскія цыгарэты. А галоўная бяда (пасля недахвату валюты для закупкі сыравіны) у тым, што гандлёвыя прадпрыемствы своечасова не разлічваюцца за атрыманую прадукцыю. Гэта датычыцца і дзяржгандлю, і Белкаапсаюза ва ўсіх абласцях краіны. Патрабаванне аб разліку на працягу сямі дзён практычна не выконваецца. У выніку запазычанасць гандлёвых арганізацый па стану на першае красавіка складае звыш 75 мільярдаў рублёў.

— Мо, калі ёсць лішкі гатовай прадукцыі, трэба прапанаваць іх за межы Беларусі?

— Такія намеры наконт расійскага рынку ў нас ёсць, і яны абмяркоўваліся нядаўна, калі фабрыку наведаў прэм'ер-міністр Сяргей Лінг. Аднак пакуль мы не маем абсталявання для наклейкі акцызных марак, гэта праблема цяпер вырашаецца.

— А ці будзе гродзенская прадукцыя канкурэнтаздольнай на расійскім рынку па сваёй цане?

— У Маскву, Санкт-Пецярбург ці Растоў, канешне, прабіцца цяжка. Аднак на пэўных рынках Расіі нашы вырабы, лічу, забяруць. Таксама як і ў некаторых іншых краінах СНД.

— Вы ўзначалілі калектыў фабрыкі нядаўна. На гэты момант праваахоўныя органы вялі следства, прадпрыемству былі налічаны каласальныя штрафныя санкцыі. Якая сітуацыя цяпер?

— Следства яшчэ працягваецца. Пакуль не завершана высвятленне ўсіх абставінаў, выплата штрафных санкцый адтэрмінаваная. Аднак відавочна, што такую суму (203 мільярды рублёў) прадпрыемства выплаціць не ў стане, паколькі 246 мільярдаў — гэта ўсе нашы асноўныя фонды. Спагнаць вышэйпамянёны штраф — гэта ўсё роўна што задушыць курыцу, якая нясе залатыя яйкі. Маю на ўвазе падаткі, якія плаціць фабрыка. Толькі за два месяцы сёлетняга года яны склалі 162 мільярды рублёў.

— Што чуваць наконт рэканструкцыі фабрыкі, прыцягнення інвестыцый? У прыватнасці, каля трох гадоў ужо гаворыцца пра амерыканскую фірму «Рэйналдс Табакка Інтэрнэшнл»...

— Мадэрнізацыя вытворчасці і, адпаведна, павышэнне якасці прадукцыі — для нас задача першачарговая. Аднак умовы, на якіх настойвала гэтая фірма, для беларускага боку непрымальныя. Таму на апошніх перамовах фірма адмовілася ад планаў супрацоўніцтва. Работа па пошуку і прыцягненню замежных інвестараў на канкурэнтнай аснове для ўдзелу ў рэканструкцыі фабрыкі будзе працягвацца. І калі з'явіцца нармальны партнёр (з прыстойнымі ўмовамі ў адносінах і да працоўнага калектыву прадпрыемства, і да нашай дзяржавы) — лічу, трэба ісці на стварэнне сумеснага прадпрыемства. Прычым не абавязкова тут выкарыстоўваць усе асноўныя фонды фабрыкі, можна пачаць з пэўных участкаў.

Па выніках нядаўняга наведвання прадпрыемства прэм'ер-міністрам Беларусі Сяргеем Лінгам даручана ў месячны тэрмін распрацаваць тэхніка-эканамічнае абгрунтаванне па тэхнічнаму пераўзбраенню і рэканструкцыі фабрыкі з выкарыстаннем яе ўласных сродкаў і крэдытаў пад гарантыі ўрада. Акрамя таго, цяпер прапрацоўваюцца магчымыя варыянты атрымання валютных крэдытаў у камерцыйных банках нашай краіны і ў замежных банках.

Гутарку вёў Барыс ПРАКОПЧЫК.

Іван ШАКОЛА:

«Мяркуем атрымаць ураджайнасць збожжавых 29—30 цэнтнераў з гектара»

Усяго па краіне ўвесну збожжавых культур трэба пасеяць каля 1,5 млн. гектараў. Леташняй восенню азімых пасеялі 1 млн. га. Не выключана, што некаторую частку — 10 і болей працэнтаў азімых давядзецца перасеяць наноў.

Як жа падрыхтаваўся аграрны сектар краіны, бадай, ці не да галоўнага свайго выпрабавання? Учора на гэтае пытанне на сустрэчы з журналістамі ў Нацыянальным прэс-цэнтры адказваў міністр сельскай гаспадаркі і харчавання Іван Шакола. Што датычыцца насення, то 98,5 працэнта ад яго агульнага фонду — кандыцыйнага. Міністр выказаў спадзяванне, што сёлета атрымаем збожжавых 29—30 цэнтнераў з гектара. Што да бульбы, то, магчыма, 170—180 цэнтнераў з 1 га. Тут, відаць, варта нагадаць, што рост валавой вытворчасці па ўсяму АПК павінен скласці сёлета 4-5 працэнтаў да 1997 года. Унесена ў глебу, нарыхтавана пад сёлетнюю сяўбу каля 40 млн. тон арганікі, што складае каля 16 тон на 1 га. Наперадзе іншых тут ідзе Гродзеншчына — да 22 тон на 1 га. Адстаюць Гомельская і Магілёўская вобласці — 13—14 тон арганікі на 1 га. Што да мінеральных угнаенняў, то ўжо нарыхтавана 70 працэнтаў ад агульных патрэб. А ўвогуле па ўгнаеннях мяркуецца нарыхтаваць 130 працэнтаў у параўнанні з леташнім годам.

Па словах міністра, падрыхтаваны належным чынам і тэхнічны парк. Крыху горш складваецца сітуацыя з рамонтам трактароў «К-700», а таксама гусенічных. Затраты на рамонт сёлета істотна ўзраслі. Дарэчы, толькі на гэтыя патрэбы ў 1998 г. выдзелена 1,2 трлн. рублёў. Тут варта нагадаць і некаторыя лічбы. У 1997 г. калгасы і дзяржгасы атрымалі 2,5 тысячы трактароў і 120 камбайнаў. А ўжо толькі за два месяцы 1998 года — яшчэ 1000 трактароў.

Пшаніцы пасеюць на 75 тысяч гектараў, зернебабовых — на 25 тысяч га больш, чым летась. Павялічацца і плошчы рапсу.

Такім чынам, сёлетнія спадзяванні на ўраджай збожжавых, калі гаварыць пра вал, роўныя 7 млн. тон.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

Прафсаюзы выступаюць за змяненні ў парадку аплаты «бальнічных»

Федэрацыя прафсаюзаў мае намер звярнуцца ва ўрад краіны з прапановай перагледзець некаторыя палажэнні усталяванай з 1 кастрычніка мінулага года сістэмы выплат па часовай непрацаздольнасці — аб гэтым на сустрэчы з журналістамі паведаміў загадчык аддзела працы ФПБ Сяргей Міхалоўскі.

На думку прафсаюзаў, у першую чаргу непрымальным з'яўляецца норма, якая зніжае для грамадзян з працяглым стажам працы аплату за першыя 6 дзён хваробы са 100 да 80 працэнтаў ад заробку.

Як паведаміў спадар Міхалоўскі, даследаванне спецыяльнай рабочай групы ФПБ, сэнс якога звёўся да параўнання дапамог па часовай непрацаздольнасці да і пасля ўвядзення новых правілаў, дало даволі нечаканыя вынікі. Так, з 904 апытаных атрымальнікаў «бальнічных лісткоў» на розных прадпрыемствах краіны сума дапамогі зменшылася ў 623 (69 працэнтаў) чалавек, у тым ліку у сувязі са зменай памераў дапамогі за першыя 6 дзён непрацаздольнасці — у 610 (67 працэнтаў) чалавек. У той жа час дапамогі павялічыліся толькі ў 186 (20,6 працэнта) апытаных, а засталіся на ранейшым узроўні ў 95 (10,4 працэнта) рэспандэнтаў. Красамоўным падаецца і такое: агульная сума для ўсіх удзельнікаў апытання зменшылася больш чым на 5 працэнтаў.

Разам з тым, па словах Сяргея Міхалоўскага, рабочая група Федэрацыі прафсаюзаў прыйшла да высновы, што ўзровень забеспячэння дапамогамі па часовай непрацаздольнасці павінен не зніжацца, а, наадварот, павялічвацца. Гэта тлумачыцца тым, што колькасць выпадкаў захворвання ў краіне расце, адпаведна, расце залежнасць даходаў чалавека і яго сям'і ад аплаты «бальнічнага». Да таго ж памеры дапамогі па непрацаздольнасці ў Беларусі складаюць усяго 74,2 працэнта ад сярэднядзённай зарплаты чалавека, тады як, скажам, у Расіі — 88,1, а ва Украіне — 93,2 працэнта.

Зыходзячы з усяго вышэйсказанага, Федэрацыя прафсаюзаў у бліжэйшы час плануе выступіць з ініцыятывай, каб 100-працэнтная аплата «бальнічнага» пачыналася не з шостага, а ўжо з чацвертага дня часовай страты непрацаздольнасці. Апроч таго, ФПБ звернецца з прапановай да ўсіх прафкамаў прадугледжваць надалей у галіновых пагадненнях і калектыўных дамовах даплату работнікам да дапамог за першыя тры дні хваробы за кошт прыбытку, які застаецца ў распараджэнні прадпрыемства.

Сяргей ГРЫБ.

ПОГЛЯД

Няўжо мы горшыя за бразільскага фермера з фільма «Ракавая спадчына»?

Цяпер стала модна і на дзяржаўным узроўні, і ў цэлым у грамадстве, весці дыскусію-спрэчку, каму павінна належаць зямля, гэта асноўнае багацце краіны. Ад таго, хто будзе гаспадарам зямлі, залежыць будучае краіны. І які гэта будзе гаспадар, руплівы, сапраўдны працаўнік, сумленны чалавек... ці толькі аматар размоў.

Я — СЫН СЕЛЯНІНА. Бацькі прывучылі працаваць на сельскай гаспадарцы з маленства, як кажуць, з пялёнак. Некалькі гадоў пасвіў кароў: і сваю, і чужых, бо і наймалі. Араў раллю, касіў, сеяў, жаў збожжа, збіраў каласкі, капаў бульбу, працаваў на агародзе, капаў торф. Было 10 душ у сям'і. 5 га зямлі. Усё рабілі самі і ў час. Ніхто не вучыў селяніна, што сеяць, дзе сеяць і калі сеяць, як убіраць. Ён сам ведаў. Ніколі і нічога не зімавала. У нядзелю і святочныя дні не рабілі на полі. Жылі са свайго мазаля. Хадзілі і ў заробкі: рабілі ў таго, хто ўжо сам не мог усё зрабіць, таму і наймаў. Працавалі да цямна да цемна.

Цяпер не магу раўнадушна глядзець на поле, якое пустуе, дзе многа пустой зямлі, дзе поле апрацавана не па-гаспадарску. Вельмі баліць. Зямля павінна радзіць і карміць людзей. Няма патрэбы весці спрэчку: прадаваць зямлю ці не прадаваць. Гэта ўсё пустое. Вёска старая. Ніхто не хоча браць зямлю і працаваць. Не могуць па гадах. [illegible]

Хачу звярнуць увагу на тое, аб чым штосьці ніхто не піша і не гаворыць. У 1861 годзе адбылася адмена прыгоннага права. Памешчык прадаваў зямлю селяніну (мужыку, як тады часта гаварылі), каб той на працягу 49 гадоў выплаціў за яе грошы. Гэта значыць да 1910 года. Калі хто да гэтага часу не заплаціў за сваю зямлю, то было дараванa. Зямля стала ўласнасцю селяніна навечна. Маюцца дзесьці архівы таго часу. Ёсць і нашчадкі тых, хто купіў зямельны надзел. Хто з іх хоча, то няхай едзе ў вёску, калі тут не жыве, бярэ той падзел і працуе. Пад строгім кантролем дзяржавы. Добра і паспяхова працуе, сам жыве нармальна, прадае лішкі прадуктаў дзяржаве ці на рынку. [illegible] ...ша краіна такога не дапусціць. У нас ёсць свой гаспадар сваей зямлі — беларускі народ.

Ужо надакучылі спрэчкі ў прэсе, па радыё, тэлебачанні, у народзе па актуальнаму пытанню: быць ці не быць калгасам і саўгасам. Хочу хто гэтага ці не хоча, але калгасы і саўгасы будуць існаваць, і ў хуткім будучым далёка не бо. Вось што сцвярджае наш міністр сельскай гаспадаркі і харчавання Іван Пятровіч Шакола: «Ёсць калгасы і саўгасы...» («Звязда» № 47-49, 04.03.98 г., стар. 3.) ... падар, служыць прыкладам для сваіх работнікаў ва ўсім і заўсёды. Ён мае права маральна патрабаваць ад сваіх падначаленых сумленнай працы, якаснай, дысцыпліны працы і прыкладных паводзінаў.

На мой погляд, ад кіраўніка сельскай гаспадаркі залежыць калгасу амаль усё. І добрае, і кепскае. Так што калгасам ці саўгасам павінен кіраваць вялікі працаўнік са светлым сумленнем, працавітасцю і павагай да людзей і зямлі, сельскагаспадарчай тэхнікі. Калі я памыляюся, то прашу прабачэння. Усе бачаць і ведаюць, што ў нашых кароў даюць яшчэ мала малака, што кароў не заўсёды хапае кармоў, што ў кароўніках няма ладу і парадку. (Я не кажу пра ўсе гаспадаркі.) Бразільскі фермер у кінафільме «Ракавая спадчына» гаворыць, што ён са сваіх кароў надойвае 20—30 літраў у суткі. Малако якаснае. Прадае яго сам, без пасрэдніка, сам. У тым жа фільме ... яго не было і няма падзяжу жывёлы. Чым не прыклад да пераймання, асабліва калі ўлічыць, што ўся краіна глядзіць тую «Ракавую спадчыну»?

Ці заўсёды мы якасна апрацоўваем зямлю, выкарыстоўваем новыя тэхналогіі, атрымліваем высокія ўраджаі? За мінулы год мы ў Беларусі сабралі 6,4 млн. тон збожжа. А трэба па тоне на жыхара, каб хапіла людзям свайго хлеба і жывёле корму, фуражу. Калі мне памяць не здраджвае, то не было і года ў СССР, а цяпер і ў Беларусі, каб на аднаго жыхара было па І тоне збожжа. Кожны год куплялі і купляем цяпер збожжа за граніцай за валюту. Не накармілі сваім хлебам сваіх людзей. Штосьці трэба рабіць, нейкія рэформы праводзіць. А цяпер мы маем рэгрэс — самая нізкая зарплата ў работнікаў сельскай гаспадаркі. Вялікі парадокс! Нейкае тут непаразуменне. Думаю, што пасля гродзенскай нарады па сельскай гаспадарцы (4-5 сакавіка 1998 года), на якой прысутнічаў і прэзідэнт Беларусі А. Р. Лукашэнка, пачнуцца прагрэсіўныя працэсы на сяле, у сельскай гаспадарцы, і справы павінны пайсці на лад. Дай Бог, каб так і было, каб усё было добра. Будзе хлеб, будзе і да хлеба. Будзе селянін зацікаўлены ў рабоце — будзе і вынік работы паспяховы, будзе адпаведная і своечасовая зарплата.

Вікенцій МАРОЗ,
настаўнік Даманаўскай СШ.
Івацэвіцкі раён.

Старшыня калгаса Алена ДЗЯГЕЛЬ:

«У Рыме я малілася за Беларусь...»

У дзень майго наведвання калгаса «Перамога» Глыбоцкага раёна там, прама скажам, абстаноўка была не самая спрыяльная. І кіраўніцтва гаспадаркі, і радавыя калгаснікі былі ўзбуджаныя, абураныя фактамі крадзяжу дызельнага паліва, якія выявіліся напярэдадні. З трактароў, з камбайнаў нядобрасумленныя людзі злівалі паліва, каб потым прадаць яго нядобрасумленным жа пакупнікам. Былі выяўленыя месцы падцёкаў паліва ля тэхнікі, былі знойдзеныя ёмістасці, ужо вынесеныя за межы майстэрні. Больш таго, у гаспадарцы мала для каго сакрэтам было тое, хто канкрэтна мог займацца гэтай справай, з'явілася адно яшчэ няпэўнае прызнанне.

Але абурала людзей не толькі тое, што ў час вострага дэфіцыту паліва, напярэдадні палявых работ, знаходзяцца людзі, якія наносяць шкоду калгасу з-за зманлівага абяцання выпіць, але і тое, як паводзілі сябе прадстаўнікі органаў унутраных спраў. Пабываўшы ў калгасе, яны найменш займаліся менавіта фактамі крадзяжу. Галоўны інжынер гаспадаркі быў аштрафаваны за факты парушэнняў, звязаных якраз з палівам — праліваннем яго на зямлю. І гэта пасля таго, як за некалькі дзён да гэтага гаспадарку правярала пажарная служба і нічога канкрэтна адмоўнага не знайшла.

Гэтыя факты атрымалі шырокі рэзананс, людзі прасілі мяне дапамагчы. Таму і звярнуўся да глыбоцкага раённага пракурора А. Сеўрукова з просьбай разабрацца. І вось, калі артыкул рыхтаваўся да друку, ён паведаміў, што крымінальная справа па факту крадзяжу паліва ў калгасе «Перамога» ўсё-такі ўзбуджана. Будзем спадзявацца, што не толькі зладзеі, але і перакупшчыкі крадзенага атрымаюць па закону.

●

А прыехаў у калгас я пасля таго, як ад многіх людзей пачуў пра своеасаблівую, а галоўнае высокую, аплату працы калгаснікаў у гаспадарцы. Трэба сказаць, гаспадарка на лідзіруючых пазіцыях у раёне, хаця ў першыя месяцы года адбылося пэўнае зніжэнне паказчыкаў у жывёлагадоўлі. Ну, тут спрацавалі аб'ектыўныя прычыны. І ўвогуле ў калгасе даўно лічаць, што надаваць асаблівае значэнне прамежкавым вынікам (надою на карову ў месяц, год, прывагам за пэўны перыяд) — не варта. Асноўны паказчык для селяніна — колькі прадукцыі, канкрэтнай прадукцыі, прададзенай дзяржаве, а не міфічна атрыманай за год, атрымана на сто гектараў сельгасугоддзяў. Вось тут гаспадарка выглядае якраз выдатна.

Дарэчы, і ўся сістэма аплаты працы людзей у гаспадарцы будуецца менавіта на канкрэтна выпушчанай, вырашчанай, убранай прадукцыі, а не на адпрацаваных гадзінах. Тут нават калі трактарыст рамантуе свой трактар — вядзецца ўлік зробленага ім, асабліва строга кантралюецца расход паліва. Вось чаму такое абурэнне і выклікалі яго крадзяжы.

Што дае такі падыход да справы? Дык вось, у мінулым годзе аплата працы камбайнера ў месяц (сезон уборкі) склала 12,5 мільёна рублёў. Механізатар, які ў мінулым годзе адшчыраваў на палетках як след, атрымаў за год 60—62 мільёна рублёў зарплаты. Даярка — з адпаведнай старанасцю — 50—52 мільёны. І гэта пры двух выхадных і двухразовым даенні кароў. А зарплату ў гаспадарцы не затрымліваюць. Трэба сказаць, што старшыня калгаса за мінулы год атрымала 76 мільёнаў рублёў. І хоць мела права на 26 мільёнаў даплат, згадзілася атрымаць толькі 10. Столькі ж даплат атрымалі і лепшыя механізатары, жывёлаводы.

Увогуле ж эканамічная служба калгаса працуе напружана. Тут калгаснік плаціць і за перарасход паліва, і за падзеж жывёлы, і за нізкі гатунак малака. Але затое ўсё сумленна заробленае ўлічваецца абавязкова.

І нават калі заўважаны чалавек у крадзяжы, ён вымушаны заплаціць у гаспадарку кошт украдзенага па дагаворных цэнах.

Чаму ж усё-такі крадуць? Можна было б гаварыць аб тым, што робяць гэта аматары выпіць, што робіць гэта той, хто не вельмі любіць працаваць і таму атрымлівае дробязь (чацвёрты разрад трактарыста — 860 тысяч рублёў). Але мне здаецца, што прычына ўсё-такі хаваецца глыбей.

Яна і ў тым, што сучасны калгаснік, як бы яго заработная плата напрамую ні залежала ад вынікаў працы калектыву, не адчувае сябе гаспадаром у калектыўнай гаспадарцы. І падсвядома ў большасці механізатараў — дызельнае паліва ў трактары яшчэ не яго, нават не агульнае, а калгаснае — значыць чужое. Варта ўлічваць і псіхалогію нашчадкаў тых, хто пад страхам доўгага зняволення нёс галодным дзецям сумна славутыя «пяць каласкоў».

Аб адным, мне здаецца, можна гаварыць з амаль поўнай перакананасцю: механізатары і даяркі, якія зарабляюць у гаспадарцы за год каля 70 мільёнаў рублёў, — наўрад ці адважацца на дробны крадзеж дзеля міфічнай выгады. І яшчэ — пачуццё звычайнай прыстойнасці, сумленнасці, якое было і будзе ўласцівае большасці вяскоўцаў, чысціня іх хрысціянскіх душ. Вось пра гэта найперш і клапоціцца старшыня калгаса «Перамога», з якою даўно трэба было пазнаёміць чытачоў — Алена Іосіфаўна Дзягель.

●

Мінулым летам, будучы на Глыбоччыне, пацікавіўся я справамі знаёмай старшыні Дзягель. «А яна цяпер у Рыме, у самім Ватыкане», — быў адказ. Падумалася стэрэатыпам: як у час корманарыхтоўкі, у такі прыпар чалавек з'язджае з гаспадаркі? У раённай газеце паглядзеў зводкі. Калгас «Перамога» па ўсіх паказчыках быў сярод лідэраў.

Так, Алена Іосіфаўна глыбока веруючы чалавек. Яна каталічка, але не з тых, хто не прызнае іншых хрысціянскіх веравызнанняў. Найперш пра гэта сведчаць не словы, а факты. У калгасе першым ператварылі былы клуб у праваслаўную царкву, а потым ужо было знойдзена памяшканне для каталіцкай капліцы. Дарэчы, тут трэба быць да канца справядлівымі. Пад капліцу быў аддадзены садзік. Тут плануецца яшчэ стварэнне цэнтра для моладзі на 50 месцаў. Здавалася б, кашчунства: аддаць дзіцячую ўстанову нейкай канфесіі. Але ж... садзік, разлічаны на 90 месцаў, у апошні час прымаў толькі... 12 дзяцей, затое штомесяц патрабаваў электраэнергіі на 56 мільёнаў рублёў. Практычна гаспадарка станавілася заложніцай свайго дзіцячага садка. Таму і знайшлі іншае рашэнне.

Увогуле ж у «Перамозе» святы, як каталіцкія, так і праваслаўныя, святкуюцца сёння дастойна, але з вялікай павагай. Абавязковы выхадны. Нават калі няўпраўка, то хрысціяне адной канфесіі падмяняюць хрысціян іншай на працы ў святочны дзень. Абавязкова выдзяляецца нейкая прэмія. Няма грошай — дык хоць аванс. Але п'янства зусім не заахвочваецца.

Што ж да Рыма, то Алена Іосіфаўна была адзінай прадстаўніцай Беларусі ў час месячнага знаходжання там. Яна шмат расказвала пра свае ўражанні ад славутых мясцін Рыма.

Але самае галоўнае — у дзень свайго нараджэння спадарыні Алене выпала шчасце сустрэцца з папам рымскім, нават трапіць пад яго благаславенне і некалькі хвілін пагутарыць.

Аб гэтым сведчыць і здымак, які верніца захоўвае ў сваім кабінеце. Яе словы аб тым, што ў Рыме яна малілася за Беларусь, я цалкам прымаю на веру. Яшчэ і таму, што ўсе дзеянні Алены Іосіфаўны на роднай зямлі, у роднай гаспадарцы сведчаць аб тым, што яна сапраўды беларуска, якая хоча роднаму народу толькі росквіту, шчасця і духоўнай раўнавагі.

Алесь КАСЦЕНЬ.
Глыбоцкі раён.

СІТУАЦЫЯ

«ДАРОГІ БЕЛАРУСІ»: праграма на мяжы зрыву?

Так атрымалася, што праблему вясковых дарог у нас ледзь не па традыцыі адносяць да катэгорыі вечных. І хаця без пэўнага перабольшання ў дадзеным выпадку не абыходзіцца таксама, сёння рэаліі ўсё ж падаюцца такімі: з 24 тысяч сельскіх населеных пунктаў амаль 13 тысяч не маюць пад'езду да так званых дарог агульнага карыстання. Гаворка фактычна аб тым, што амаль паўмільёна жыхароў вёскі маюць сезонную, у залежнасці ад умоў надвор'я, сувязь са «знешнім светам».

Праграма «Дарогі Беларусі», што была зацверджана летась, прадугледжвае апроч іншага рамонт 8 тыс. і будаўніцтва 24 тыс. кіламетраў існуючай сеткі ўнутрыгаспадарчых дарог, якія да 2005 года плануецца цалкам перавесці ў дарогі агульнага карыстання. Апошняе можна лічыць крокам вымушаным. Варта нагадаць, што, паводле распаўсюджанай шмат гадоў практыкі, унутрыгаспадарчыя дарогі былі «замацаваныя» непасрэдна за калгасамі і саўгасамі, якія адначасова бралі на сябе функцыю іх будаўніцтва, рамонту і ўтрымання. Аднак і ў лепшыя часы падобны падыход меў хутчэй дэкларатыўны характар. Сёння дастаткова сказаць хіба тое, што кошт будаўніцтва кіламетра дарогі з цвёрдым пакрыццём вагаецца ў межах 1-1,2 млрд. рублёў.

Словам, з улікам рэальнай сітуацыі было прынята рашэнне ўключыць унутрыгаспадарчыя дарогі ў сістэму дарог агульнага карыстання, якія знаходзяцца на балансе дарожна-эксплуатацыйных арганізацый і фінансуюцца за кошт дарожных фондаў. Аднак тут пачынаецца самае цікавае. Згодна з папярэднімі разлікамі, пакуль з вызначаных крыніц забяспечанасць праграмы «Дарогі Беларусі» фінансавымі рэсурсамі па рэспубліканскіх дарогах складае ўсяго 42, а па дарогах мясцовага і рэспубліканскага значэння — 32 працэнты ад патрэбнага, прычым большых аб'ёмаў дарожныя фонды прапанаваць не ў стане. Па сутнасці ўжо зараз можна канстатаваць, што праграма апынулася на мяжы зрыву. Разам з тым становішча выглядае даволі дзіўным.

Як вядома, большасць цяперашніх унутрыгаспадарчых дарог мае шырыню ад 3 да 8 метраў, у той час як найменшы з вызначаных стандартаў шырыні для дарог агульнага карыстання — 14 м. Кажучы працей, новыя дарогі павінны заняць «лішнія метры», за якія, паводле ўрадавай пастановы «Аб кампенсацыі страт сельскагаспадарчай вытворчасці», давядзецца плаціць немалыя грошы. Калі больш канкрэтна, сума гэтай кампенсацыі даходзіць да 50 працэнтаў агульнага кошту будаўніцтва дарогі, і, як вынік, магчымасці будаўніцтва змяншаюцца амаль удвая.

Парадокс? На першы погляд, так. Разам з тым у Камітэта па зямельных рэсурсах, які зараз катэгарычна выказваецца супраць вызвалення дарогабудаўнікоў ад своеасаблівых кампенсацыйных затрат, ёсць свае, не менш важкія, аргументы. Так, паводле прыкладных падлікаў, з 9,3 млн. га сельгасугоддзяў, якімі валодае краіна, амаль 550 тыс. га схільныя да эрозіі, 103 тыс. га забалочаныя, 80 тыс. га зараслі хмызняком, 547 тыс. га засмечана камянямі. Каб вярнуць гэтую няўдобіцу ў абарот, патрабуюцца вялікія сродкі. Аднак справа ў тым, што асноўную частку грошай на паляпшэнне зямель даюць якраз... кампенсацыйныя выплаты за выкарыстанне плошчаў, у тым ліку і выкарыстанне пад дарогі. Кола, такім чынам, замыкаецца. Праблема як быццам сапраўды «павісае» ў паветры.

Няма сумненняў, што адказаць на пытанне, што ў рэшце рэшт сёння больш важнае для вёскі (дарогі або аднаўленне зямель), адназначна нельга. І ў першым і ў другім выпадку аргументаў назбіраецца больш чым дастаткова. Таму ў сітуацыі, якая склалася зараз, пакуль відавочна адно — патрэбна кампраміснае рашэнне. Толькі вось ці атрымаецца гэты кампраміс?

Сяргей ГРЫБ.

ІНТЭРВ'Ю З ПІСЬМАМІ Ў РУКАХ

Георгій КУЗНЯЦОЎ:

«ПРАВА НА ВАЛОДАННЕ ЗЯМЛЁЙ МАЕ ТОЙ, ХТО НА ЁЙ ПРАЦУЕ»

На актуальныя пытанні чытачоў «Звязды» аб зямлі, прыватнай уласнасці на яе, рэфарміраванні калгасаў і саўгасаў адказвае старшыня Дзяржаўнага камітэта па зямельных рэсурсах, геадэзіі і картаграфіі Рэспублікі Беларусь

— Пра зямельную рэформу ў Беларусі сказана і напісана ў апошнія гады вельмі шмат. Якое становішча ў гэтай справе на сённяшні дзень?

— Зямельная рэформа з'яўляецца састаўной часткай эканамічнай рэформы, што праводзіцца ў рэспубліцы. Задача яе заключаецца ў пераразмеркаванні зямель з мэтай стварэння ўмоў раўнапраўнага развіцця разнастайных формаў гаспадарання на зямлі, фарміравання шматукладнай эканомікі ў аграрным сектары і дасягненне на гэтай аснове стабільнага нарошчвання сельскагаспадарчай вытворчасці.

Што мы зрабілі ў гэтым накірунку? Па-першае, далі ўсім жадаючым сельскім жыхарам зямельныя ўчасткі плошчай да аднаго гектара для вядзення асабістых падсобных гаспадарак. Па-другое, забяспечылі ўсіх гараджан надзеламі для садоўніцтва і агародніцтва. Гэтая праблема вельмі складанай была для г. Мінска, але і яе таксама знялі з парадку дня. І зараз у садовых таварыствах вакол сталіцы нават ёсць свабодныя надзелы. А возьмем фермерскія гаспадаркі. Так, пры стварэнні і арганізацыі першых з іх былі прыкрыя перакосы: спачатку раённыя ўлады, а потым кіраўнікі гаспадарак выступалі супраць фермерства і, прама скажам, душылі яго пачынальнікаў-першапраходцаў. Але як бы там цяжка ні было, пытанне з выдзяленнем для іх участкаў (да гэтай справы падключаўся і наш камітэт) усё ж вырашалася станоўча. Я ведаю адно: усе тыя, хто хацеў працаваць на зямлі, яе атрымалі. Больш таго, у іх створана належная база, ёсць тэхніка, пабудовы, — адным словам, ужо дзейнічаюць фермы. А вось тыя, якія толькі бралі крэдыты, каб іх пракруціць з камерцыйнай мэтай, атрымаць нейкі прыбытак, на зямлі, зразумела, не ўтрымаліся. І ў іх прымусовым шляхам забралі яе, бо яны на ёй не працавалі, або яны самі адмовіліся ад сваёй задумы ці не прайшлі перарэгістрацыі.

— Скажыце, калі ласка, а што змянілася ў калектыўным сектары?

— Тут, можна сказаць, амаль нічога не змянілася, і пытанне стаіць вельмі востра. Адно відавочна, што эканоміка многіх гэтых гаспадарак захварэла яшчэ глыбей. Зусім не выпадкова з'явіўся ўказ прэзідэнта аб неплацежаздольных гаспадарках. І я лічу, што мы пакуль толькі гаворым аб рэфарміраванні гэтых калгасаў і саўгасаў, а на самай справе ніхто не ведае, як яго праводзіць, што рабіць з даведзенымі да ручкі гаспадаркамі. Але гэтай праблемай у асноўным займаюцца Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання, яго інстытут эканомікі. А наша справа затым вырашаць пытанне пераразмеркавання зямлі, надзялення ёю нейкіх суб'ектаў гаспадарання. Я, напрыклад, ведаю раёны, у якіх такія неплацежаздольныя гаспадаркі, якім колькі ні давай сродкаў, усё роўна на ногі ўжо не паставіш, спрабуюць проста ...канчаткова разваліць ці, больш дакладна, ліквідаваць. А чаму і не? Калі ў іх зямля — адзін пясочак, то, магчыма, яе неэфектыўна выкарыстоўваць для вырошчвання сельгаспрадукцыі, а лепш засадзіць лесам. У той жа час лепшыя тут землі для фермерства перадаць тым грамадзянам, якія жадаюць іх узяць, выдзеліць тэхніку сельсаветам для стварэння камунальных гаспадарак.

Аднак усё гэта пакуль толькі меркаванне. Нас хвалюе адно пытанне — далейшы лёс зямель, і таму мы трымаем пастаянную сувязь са старшынямі райвыканкамаў.

— Георгій Іванавіч, на базе некаторых калгасаў і саўгасаў створаны нейкія фірмы, сельскагаспадарчыя прадпрыемствы, акцыянерныя таварыствы. Гэта ўсё ж новыя формы гаспадарання на вёсцы?

— Прыплюсуйце да іх яшчэ вытворча-камерцыйныя фірмы. Так, яны ёсць. Аднак такіх, якія стабільна працуюць, рэнтабельна вядуць свае гаспадаркі, пакуль яшчэ адзінкі. Вы, зразумела, ведаеце, што здарылася з акцыянерным таварыствам «Рассвет» Кіраўскага раёна. Толькі тыя гаспадаркі, у якія своечасова прыйшлі талковыя кіраўнікі і якія злавілі гэты спадарожны вецер у свае ветразі, зразумелі, куды, у якім напрамку ім рухацца. Яны пачалі развіваць перапрацоўку, нават у той час заняліся сякой-такой камерцыяй, стварылі нейкую больш-менш надзейную базу, таму і трымаюцца зараз на плаву. А тыя калгасы і саўгасы, кіраўнікі якіх перш за ўсё думалі пра сябе, разгарнулі недаравальны распродаж тэхнікі, іншай калектыўнай маёмасці, апынуліся ў ляжачым стане, і падняць на ногі іх, пэўна, не ўдасца ніякімі фінансавымі ін'екцыямі.

— А вось пенсіянер з г. п. Іўе Іван Говар напісаў у рэдакцыю так: «Я лічу, што толькі прыватная ўласнасць на зямлю можа нас выратаваць, толькі рэфарміраванне калгасаў і саўгасаў забяспечыць краіну ўсімі сельскагаспадарчымі прадуктамі. Іншая справа, чаму марудна ідзе гэты працэс, мала добраахвотнікаў і прыхільнікаў яго? Нарэшце, хто зацікаўлены ў тым, каб блакіраваць, тармазіць рэформы ў вёсцы, трымаецца тых жа калгасаў і саўгасаў?»

— Я лічу, што прыватная ўласнасць на зямлю не вырашыць усе гэтыя пытанні.

— Чаму?

— Бачыў я прыватную ўласнасць на зямлю ў Германіі, Польшчы, Швейцарыі. Я разумею так: прыватная ўласнасць будзе эфектыўная толькі тады, калі перадаць яе вытворцу, таму, хто працуе на зямлі. Вазьміце тую ж Германію: там працуюць на зямлі не ўласнікі, а арандатары, якім перадалі гэтую зямлю яе ўласнікі. І ім фермеры плацяць штогод арэндную плату. І я таксама спачатку быў за тое, каб перадаць зямлю ва ўласнасць. Аднак калі паглядзеў, хто ж на ёй працуе, абрабляе, прыйшоў да высновы, што яе трэба пакінуць ва ўласнасці дзяржавы. І няхай яна здае жадаючым у арэнду, бо зямля — гэта агульнае нацыянальнае багацце, таму ўсё насельніцтва ім павінна карыстацца, атрымліваць арэндную плату, мець усе сродкі, а не адзін нейкі ўласнік. Гэта па-першае. Па-другое, на 1 студзеня сёлетняга года засталося ўсяго 2677 сялянскіх фермерскіх гаспадарак, а 1350 спынілі існаванне. Дарэчы, у апошнія гады іх больш развальваецца, чым ствараецца. Галоўная прычына — не толькі цяжкае эканамічнае становішча, але і тое, што няма каму ў вёсцы працаваць.

— Сапраўды, зараз у некаторых вёсках засталіся ў асноўным адны састарэлыя і адзінокія людзі, пенсіянеры. Да таго ж яны запалоханыя: калі знікнуць калгасы і саўгасы, дык і яны таксама не пражывуць. Хто ім дапаможа?

— Усё яно так. У калектыўнай гаспадарцы ёсць належная рамонтная база, нейкая тэхніка, якая апрацоўвае зямлю. А фермер адзін не зможа нармальна працаваць на зямлі, карміць усю рэспубліку. Таму моцныя калектыўныя гаспадаркі трэба захаваць, усяляк іх падтрымліваць.

— І ўсё ж, як пішуць нашы чытачы, рэфарміраванне калгасаў і саўгасаў трэба праводзіць.

— Зразумела трэба. Але тут нельга сячы, як кажуць, з-за пляча. Тым больш, што на рэферэндуме беларускі народ выказаўся за дзяржаўную ўласнасць на зямлю.

— Нашым чытачам было б цікава ведаць, як ваш камітэт змагаецца за эфектыўнае выкарыстанне зямельных рэсурсаў?

— Мы ж не толькі трымаем пастаянную і цесную сувязь з нашымі землеўпарадкавальнымі службамі на месцах, але і з абласнымі, раённымі выканкамамі, сельскімі Саветамі, разам вырашаем гэтыя важныя пытанні. Скажам, немалую работу выконваем па стварэнню зямельных кадастраў, інвентарызацыі зямель, у тым ліку і ў гарадах, дзе раней не было іх уліку. У выніку многія гарадскія кіраўнікі не ведалі, што яны літаральна ходзяць па грашах. І мы дапамагаем ім іх знаходзіць у выніку ўстанаўлення канкрэтных падаткаплацельшчыкаў. Выконваем таксама шмат заказаў па выдачы дзяржактаў на зямлю грамадзянам, прадпрыемствам, арганізацыям, аказваем метадычныя паслугі. Зараз, напрыклад, праводзім паўчасткавую кадастравую ацэнку зямель. А гэта вельмі вялікая, маштабная справа, якой мы займаемся ўжо амаль чатыры гады. Яе плануем завяршыць ужо сёлета і тады будзем ведаць цану кожнага ўчастка, кожнага лапіка зямлі сельскагаспадарчага прызначэння.

— Не толькі вясковец, але і гараджанін хоча мець свой зямельны ўчастак. Пры выдзяленні яго людзям якія перш-наперш узнікаюць праблемы?

— Нейкая праблема існуе пры выдзяленні зямельнага ўчастка пад будаўніцтва індывідуальнага жылога дома. Для сельскага жыхара такога пытання няма. Магчыма, толькі вакол Мінска. А вось перад гараджанінам такая праблема ўзнікае. Трэба распрацаваць праект ці генеральны план забудовы. А ўсё гэта патрабуе немалых грошай.

— Які механізм адабрання зямлі ў тых, хто яе не абрабляе, хто зрабіў яе пусткай?

— Спачатку райвыканкам, які выдаў дзяржаўны акт, папярэджвае такога ўладальніка. Калі ён не выконвае патрабаванні мясцовай улады, прымаецца рашэнне і адбіраецца зямельны надзел. Напрыклад, летась у выніку праверкі ў рэспубліцы было выяўлена 28.348 невыкарыстоўваемых садовых участкаў, у тым ліку ў Брэсцкай вобласці — 2052, Віцебскай — 12.678, Гомельскай — 2419, Гродзенскай — 5063, Мінскай — 3167, Магілёўскай — 2480, і грамадзянамі г. Мінска — 489.

Такім чынам, 12.356 участкаў было вернута калгасам, дзяржгасам, іншым землекарыстальнікам, 1833 — пераразмеркаваны жадаючым дачнікам, на 4785 рыхтуюцца матэрыялы па вяртанню былым уладальнікам, лёс астатніх вырашаецца.

— Жыхара г. Шклова Леаніда Міхайлавіча Аксёнава хвалюе тое, што зараз зямля нахабна раскрадаецца, і на яе зладзеяў няма ніякай управы. Скажам, у шнуравой кнізе сельсавета ў такога ўладальніка запісана 50 сотак, а ён засявае гектар і больш.

Такая вакханалія з захопам зямлі пайшла ад начальства. Кіраўнікі сельсаветаў, калгасаў, саўгасаў, іх спецыялісты таксама маюць падпольную зямельку. Як тут навесці належны парадак?

— Тут недапрацоўваюць землеўпарадкавальныя службы сельсавета і раёна, сам сельскі Савет. Цяпер закон дазваляе павялічыць участак да гектара, а калі хочаш больш, то бяры ў арэнду. Але абавязкова плаці падатак. Зараз мы праводзім інвентарызацыю зямель, і пасля яе завяршэння выявім усіх гэтых аматараў падпольнай зямелькі.

...Сёлета халодная, зацяжная вясна. Але і яна неўзабаве прынясе шмат клопатаў, неадкладных спраў. Таму ўсім — ад кіраўніка гаспадаркі да механізатара і палявода — трэба наводзіць парадак на зямлі, спаўна і эфектыўна яе выкарыстоўваць, каб сабраць важкі, багаты ўраджай.

Інтэрв'ю правёў
Іван БРАЛКА.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ШТО З ПАЛІВАМ ДЛЯ СЯЎБЫ?

Ці не галоўнае пытанне напярэдадні пачатку сяўбы — паліва. Графік пастаўкі паліва, згодна з апошнімі данымі Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання, хоць крыху і адстае ад планавых паказчыкаў, але ўвогуле вытрымліваецца някепска.

Ужо сёння па раённых базах маецца 58,3 тысячы тон дызельнага паліва і 12,8 — бензіну. З іх у гаспадарках — 52,2 і 11,9 тысячы тон адпаведна.

Адставанне ад намечаных тэмпаў спецыялісты Мінсельгасхарча тлумачаць перш за ўсё тым, што пазнавата былі выдзелены крэдыты і авансы на гэтыя патрэбы на ўвесь комплекс падрыхтоўчых работ і для нарыхтоўчых і перапрацоўчых прадпрыемстваў (так званы аванс пад будучы ўраджай).

Увогуле ж паступленне за пяць месяцаў года павінна скласці 310 тысяч тон дызельнага паліва, 120 — бензіну і 12,9 — масла і змазачных матэрыялаў.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

ПЫТАЛЬНІК

Зямельны падатак пенсіянерам адмяняць не варта, а за трактар плаціць трэба

Цяпер нават адзінокія пажылыя людзі, якія жывуць у сельскай мясцовасці, маюць па 1 гектару зямлі, выдзеленай ім у свой час згодна з указам прэзідэнта. Аднак апрацаваць яе сваімі сіламі яны не могуць, таму настойліва патрабуюць ад кіраўніка гаспадаркі, старшыні сельсавета, каб дапамаглі ім гэта зрабіць. Але ў многіх старых ёсць сын ці дачка, сям'я якіх жыве ў горадзе і практычна забірае ўвесь ураджай з гэтага надзела. У той жа час за выдзеленую зямлю пенсіянер ці пенсіянерка падатак не плацяць. Чаму не ўвесці такі парадак: калі чалавек мае ўсяго 50 сотак, ён вызваляецца ад зямельнага падатку, а калі атрымаў 1 гектар, павінен плаціць, як усе?

А. СУХАРЭЎСКІ, *Бялыніцкі раён.*
(Пытанне паступіла па тэлефоне.)

Як паведамілі ў Дзяржаўным камітэце па зямельных рэсурсах, геадэзіі і картаграфіі, куды мы звярнуліся за адказам на гэта пытанне, наш чытач дапусціў некаторую недакладнасць. І растлумачылі, што ў 1990 годзе быў прыняты Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб зямлі, які ўступіў у дзеянне з 1 студзеня 1991 года. У ім і былі вызначаны нормы гэтага надзела. Кожны грамадзянін РБ, які пражывае ў сельскай мясцовасці, можа атрымаць для вядзення асабістай падсобнай гаспадаркі ўчастак плошчай да 1 гектара ворнай зямлі. Аднак выдзяленне яго мясцовыя ўлады спачатку тармазілі. Вось тады прэзідэнт і выдаў свой указ, каб яны не сабатавалі выкананне гэтага Кодэкса, а выдзялялі жадаючым вяскоўцам гектарны ўчастак.

Такім чынам, калі ў адпаведнасці з Законам усе сельскія пенсіянеры вызваленыя ад зямельнага падатку, то тут нічога мяняць не трэба.

У той жа час трэба прывучыць сельскіх жыхароў да таго, што яны павінны плаціць за выкарыстанне на сваім надзеле ці прысядзібным участку трактара, камбайна, каня, а таксама за пашу, яе перазалужэнне. Так што, пэўна, хопіць атрымліваць усё гэта за кошт калгаса, саўгаса. Ураджай са свайго ўчастка ці малако ад уласнай каровы вясковец, у тым ліку і калгаснік, дарма не аддае ні калгасу, ні дзяржаве, а прадае і за гэта атрымлівае грошы. Вядома, калектыўныя гаспадаркі абавязаны вяскоўцу выдзяляць тэхніку, пашу для яго жыўнасці, але за кошт аплаты і сродкаў сельскіх грамадзян. У наш час нічога бясплатнага ўжо не бывае: за ўсё трэба плаціць са сваёй кішэні.

Спецыялісты лічаць, што працаваць вам нельга

Я інвалід другой групы (агульнае захворванне), на ўліку ў анколага з 1995 года, пенсіянер. На камісіі Жлобінскай МРЭК мне сказалі, што я непрацаздольны, таму працаваць нельга. Аднак у вашай газеце я прачытаў, што інваліды І і ІІ групы маюць права працаваць не болей як 36 гадзін на тыдзень. Мяне запрашаюць на работу, але я не магу працаваць. Прашу адказаць, ці правільна Жлобінская МРЭК забараніла мне працаваць.

Б. ПЯТРОЎ, *г. Жлобін.*

Просім прабачэння ў чытача за спазненне з адказам, але, думаецца, вы самі ў гэтым вінаватыя. Бо, як высветлілася, шаноўны спадар Кулічкоў, свой ліст у газету вы падпісалі выдуманым прозвішчам. Прабачце, вы просіце дапамагчы вам і не ўказваеце свайго сапраўднага прозвішча. Дзе логіка? У выніку паўтара месяца рэдакцыя, Міністэрства аховы здароўя, Міністэрства сацыяльнай абароны і яшчэ невядома колькі аналагічных структур на месцы займаліся бюракратычнай перапіскай, высвятляючы, хто можа дапамагчы «Б. Пятрову». Няхай са спазненнем, але ўсё ж высветлілі...

Дык вось, медыцынскія экспертныя дакументы вывучаны ў Міністэрстве аховы здароўя. Устаноўлена, што 05.09.95 г. Жлобінскай міжраённай МРЭК А. Кулічкову ўстаноўлена другая група інваліднасці бестэрмінова. Прычына інваліднасці — агульнае захворванне.

У сувязі з асноўным захворваннем па заключэнню МРЭК чытач непрацаздольны, паведамляюць з упраўлення медыка-сацыяльнай рэабілітацыі і экспертызы Міністэрства аховы здароўя. Спецыялісты лічаць рашэнне МРЭК на той час абгрунтаваным. «Зараз для вырашэння пытанняў аб магчымасці вызначэння І групы інваліднасці ці вынясення працоўнай рэкамендацыі вам трэба звярнуцца да ўрачоў, якія вас лечаць, якія абследуюць вас і, пры наяўнасці падстаў, накіруюць на абследванне на МРЭК».

З-за адсутнасці аліментаў маці пакутуюць двойчы

Паважаная «Звязда», да цябе звяртаюцца работніцы калгаса «Спадарожнік». Нашы сямейныя абставіны склаліся так, што мы выхоўваем сваіх дзяцей без бацькоў: у адной муж зараз жыве дзесьці на Кубані, у другой — у Сібіры, і ніякіх аліментаў яны нам не плацяць. У папярэднія гады мы атрымлівалі ад дзяржавы дапамогу на дзяцей, прадставіўшы ў праўленне калгаса даведкі з аддзялення сувязі аб тым, што мы не атрымліваем з суседніх краін аліменты. Аднак у гэтым годзе ў паштовым аддзяленні нам адмовіліся выдаваць такую інфармацыю, у выніку чаго мы ўвогуле засталіся без грошай: справа ў тым, што зарплату калгас выплачвае нам нерэгулярна, і цяпер мы не можам заплаціць ні за абед сваіх дзяцей, ні за групу падоўжанага дня, ні за вучнёўскі сшытак. Падкажыце, калі ласка, хто можа выдаць неабходную нам даведку?

З. А. МАЖЭЙКА, І. М. МІКЛАШЭЎСКАЯ,
О. В. КАРЭЦКАЯ, *в. Акцябр, Лагойскі раён.*

У аддзеле сям'і і гендэрных праблем Міністэрства сацыяльнай абароны РБ нам растлумачылі, што, у адпаведнасці з заканадаўствам, пры вызначэнні права сям'і на штомесячную дзяржаўную дапамогу на дзяцей ва ўзросце ад трох гадоў і больш павінны ўлічвацца даходы абодвух бацькоў незалежна ад таго, скасавалі яны свой шлюб ці не.

У выпадках, калі шлюб скасаваны, а справа аб спагнанні аліментаў не ўзбуджалася, аддзяленне сувязі ніякіх даведак выдаваць не павінна: у гэтай сітуацыі ў даход сям'і ўключаюцца заработная плата маці і мяркуемая сума аліментаў. Калі былы муж у папярэднім годзе працаваў, то гэта сума на дваіх дзяцей складзе 33 працэнты ад яго даходаў. Калі ж муж не працаваў ці пражывае за межамі рэспублікі, то ў даход сям'і ўключаецца 33 працэнты сярэднедушавога мінімальнага спажывецкага бюджэту сям'і з 4 чалавек у цэнах верасня 1997 года (672088 руб.).

Пры спагнанні ж аліментаў праз суд даведку аб тым, што аліментаў у 1997 годзе вы не атрымлівалі, павінен выдаваць судовы выканаўца.

Чаму ў Беларусі не вырабляюць алей з ільну?

Ды гэта, мабыць, не толькі ў Беларусі. Якога толькі алею не знойдзеш на рынку або ў краме, няўжо ён лепшы за алей з ільнянога семя? Памятаю дзяцінства да вайны, калі бацька завозіў некуды мех семя і прывозіў у гліняных глечыках гэты самы алей. Які гэта быў пах, які смак! Старэйшыя людзі памятаюць гэта. Цяпер усё знікла, «націскаюць» на рапс, іншыя культуры, а пра лён нідзе ні слова ў друку. Чуў, быццам бы семя льну ўтрымлівае ядавітыя рэчывы. Мабыць гэта і так, але я яго люблю — падсмажанае і змолатае на кавамолцы. Няўжо ў нас у Беларусі няма ніводнага завода, які вырабляў бы алей з ільну?

Адам АКСЯНЕВІЧ, *г. Салігорск.*

Адказ на ваша пытанне, шаноўны Адам Іванавіч, нам дапамаглі знайсці ў лабараторыі механізацыі вырошчвання, уборкі і перапрацоўкі льну БелНДІ механізацыі сельскай гаспадаркі.

— Сапраўды, алей з семя льну ў харчовых мэтах у нас не вырабляецца, — паведаміў вядучы навуковы супрацоўнік інстытута Васіль Перавознікаў. — Прынамсі, у прамысловых аб'ёмах.

Па словах Васіля Мікалаевіча, такая сітуацыя склалася з-за таго, што ў апошні час зменшылася як наогул ураджайнасць ільну, так і самі пасяўныя плошчы гэтай культуры. Алей усё ж вырабляецца, але практычна толькі ў тэхнічных мэтах, бо пры вырошчванні льну, як вядома, выкарыстоўваюцца разнастайныя хімічныя прэпараты па догляду за раслінамі. Няма прамысловых аб'ёмаў — няма і адпаведных патрабаванняў да якасці і бяспекі алею, які прызначаўся б на харчовыя мэты.

Праўда, як заўважыў Васіль Перавознікаў, зараз у Расіі ажыццяўляецца сумесная беларуска-расійская тэхналогія па вырошчванню і перапрацоўцы льну. Калі яна дасць пэўны плён і ў нас будуць павялічаны пасяўныя плошчы пад гэтую культуру, магчыма, у будучым на стале ў беларусаў і з'явіцца алей, які добра памятае наш чытач.

Дарэчы, па сваіх харчовых якасцях гэты алей у нечым саступае, у нечым пераўзыходзіць «звычайны». Адзінае — яго нельга доўга захоўваць, ён псуецца літаральна праз некалькі дзён.

Адказы падрыхтавалі да друку
Іван БРАЛКА, Надзея НІКАЛАЕВА, Сяргей РАСОЛЬКА.

Што такое Аўцюкі?

Адтуль гумару вязуць цюкі

Херлуф Бідструп, вядомы мастак-карыкатурыст, пісаў у прадмове да сваёй кнігі малюнкаў: «Нацыя, якая не можа смяяцца над сабой, — мёртвая нацыя». Мы над сабой смяяцца можам: над сваім беспрабудным п'янствам, над жахліва скалечанай мовай, што ўжо займела і сваю дакладную назву — «трасянка», над сваім ладам жыцця...

Гулі, забаўкі, чорны, белы, і самых розных адзенняў — рознакаляровы — гумар, з'едлівая сатыра — усё гэта ў даволі вялікім аб'ёме прысутнічала на вечарыне, што адбылася 1 красавіка ў памяшканні тэатра юнага гледача ў Мінску.

... Надвор'е, трэба сказаць, так сабе выдалася, калі не сказаць дрэнь. Але — гэта пераконвае ў аптымізме нашага народа — набілася поўная зала. Акрамя паэтаў, пісьменнікаў і журналістаў, што па роду сваіх заняткаў нераўнадушныя да трапнага слоўца, завіталі сюды і проста людзі з вуліцы, якія пачулі па радыё абвестку, і нават высокага рангу чыноўнікі, на шчасце, яшчэ не пазбаўленыя пачуцця гумару.

Для ўлады з усіх бакоў лепш мець добры і вясёлы народ. Вясёлыя людзі — стваральнікі, а злосныя — разбуральнікі. Вось і прыйшоў уласнай персонай на гэтае мерапрыемства сам намеснік міністра культуры Валерый Гедройц, пацвердзіўшы тым самым намер дзяржавы спрыяць гумару і сатыры. Ну што ж, пажывём — пабачым.

На жаль, сёлета летам у Аўцюках не мяркуецца правядзенне вялікага свята, вырашана ладзіць яго праз год. Таму «выпусціць пар» вырашыла 1 красавіка ўся гумараздольная частка насельніцтва беларускай сталіцы, жыхары Вялікіх і Малых Айцюкоў, якія, нягледзячы на тое, што працоўны тыдзень — з імпэтам ірванулі ў Мінск.

«Найлепшыя вітаміны — аўцюкоўскія жанчыны», — гэта ўжо з народнага. Але яно, падобна, і на самай справе так. Удзельніцы мастацкай самадзейнасці Калінкавіцкага дома культуры прадставілі на сцэне інтэрмедыю. Сюжэцік просценькі. Месца для «абяліску» (своеасаблівая інтэрпрэтацыя рускага слова «обелиск»), які павінен быць узведзены ў Аўцюках з нагоды жывучасці тут 100-працэнтнага беларускага гумару, ахоўвае мясцовы п'янтос, якога падкормліваюць і падпойваюць спагадлівыя аўцюкоўцы. А ягоная жонка, у якой пяцёра нежанатых сыноў, усё «разбіраецца» са сваёй суседкай, у якой адна дачка, што ўжо пяць разоў замужам. Адна хваліцца адной, што ў гародчыку ў яе басейн. А басейн той — яміна з бруднай вадой. «Монстра аўцюкоўская» — так называе Манька суседку Гэльку. Смешна да слёз, калі бачыш усе гэтыя прыёмчыкі аўцюкоўвак, што так трапна малююць народны характар. Але смех гэты сапраўды праз слёзы. Бо ў тых Аўцюках, як і ў іншых беларускіх вёсках, так цяжка жывецца сялянам і сялянкам. А «аўцюкоўскія монстры» — вечныя працаўніцы, якія ў сваім вясковым мікракосмасе могуць знаходзіць прыгажосць і гармонію.

Вядучыя вечарыны, народны артыст Беларусі Міхась Пятроў і дырэктар тэатра юнага гледача Юрась Вута, дарэчы, паспрабавалі «пагуляць» з публікай. І што аказалася? Публіка хацела, але не ўмела. Няшмат знайшлося людзей, якія ведаюць прыпеўкі, могуць пець, танцаваць і вясяліцца, як дзеці. Развучыліся.

На рызыку сваю выйшаў на сцэну вядомы паэт Генадзь Бураўкін. З ягонай насоўкай фокус у вядучага не ўдаўся — засталася ў сярэдзіне дзірка. Памятная дзірка пра тое, што трэба ставіцца да жыцця і непрыемнасцяў з гумарам. Але няпомслівы Генадзь Бураўкін агучыў на вечарыне свой новы верш, прысвечаны аўцюкоўскай ідэі.

Шмат і ездзіў я і крочыў
У аб'езд і нацянкі.
І шчаслівы, што аднойчы
Завітаў у Аўцюкі.
Там прасторныя палеткі
І пагодныя дзянькі,
Гаманлівыя кабеткі
І вясёлыя дзядзькі.
Там штодня на вострым слоўцы
Трэніруюць язычкі
Аўцюкоўкі, аўцюкоўцы
І малыя аўцючкі.
А бывае, неспадзеўкі
Узрушаць Аўцюкі
І салёныя прыпеўкі,
І цяжкія мацюкі.
Там і ты наперагонкі
Панясеш да цётак верш,
Як мясцовай самагонкі
З «малянковіка» глынеш.
Пакаштуеш хатняй здобы
Або свежых акунькоў —
Канчаткова даспадобы
Стане нораў Аўцюкоў.
Адпіхнеш далікатэсы,
Што праслаўлены даўно —
І бычкі з самой Адэсы,
І аж з Габрава віно.
І хай клічуць на бяседу
Да генсекаў ці царкоў, —
Я нікуды не паеду
З фестывальных Аўцюкоў.
Не паддамся перакоўцы,
І ў жыцця на віражы
Запішуся ў аўцюкоўцы,
Каб нікол не тужыць,
Бо не я адзін прыдумаў
Лозунг правільны такі:
Хай жыве народны гумар!
Хай дужэюць Аўцюкі!

Сапраўды, гумар жыў, гумар жыве, гумар будзе жыць. І калі ўжо і варта што культываваць у нашым грамадстве, то гэта якраз здаровы народны гумар. Гэта больш удзячная справа, чым укладанне грошай у попзорак як айчыннага, так і замежнага паходжання.

Ужо пасля вечарыны, на якой выступілі цудоўныя мастацкія калектывы — «Прымакі» з Віцебска і «Баламуты» з Мінскага універсітэта культуры, прыгадалася, што ёсць жа ў нас свой тэатр сатыры і гумару «Хрыстафор», які чамусьці ігнаруе аўцюкоўскія захады, а мог бы, дарэчы, унесці сваю лепту ў стварэнне іміджа «беларускага Габрава».

Таццяна АНТОНАВА.

НА ЗДЫМКАХ: на сцэне аўцюкоўская «дэлегацыя»; аўцюкоўскі напой «Легенда» прыйшоўся даспадобы гасцям свята.

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

ЖАРТУЙ — І НЕ ПРАЙГРАЕШ

ЗАСТАВАЙЦЕСЯ З НАМІ. І МЫ БУДЗЕМ З ВАМІ

Не чакалі. Не чакалі, што наш першакрасавіцкі конкурс выкліча такую цікавасць! І галоўнае: мы з вамі, шаноўныя чытачы, мелі магчымасць пагаварыць пра нашу газету.

...Патэлефанаваў Іван Герасюк са Слуцка:

— Вашы прапановы?

— Ды няма прапаноў. Проста ведайце...

і цытуе свае вершаваныя радкі:

«Звязда», ты мая газета!
Я люблю цябе заўсёды:
І зімой, і летам!

І такіх прыемных водгукаў наконт газеты было мноства. Дзякуй вялікі. Прыемна ўразіла, што тэлефанавалі і старыя і малыя не толькі з Мінска, але і з раённых гарадоў, з вёсак. Прапаноў і пажаданняў хапала. Уладзімір Лясун з вёскі Каменны Барок Бярэзінскага раёна прасіў перадаць асабістую падзяку за матэрыялы Валянціну Жданко. Даўняя падпісчыца і ўдзельніца шматлікіх «звяздоўскіх» конкурсаў з Пастаў Ніна Захаровіч хвалявалася за рубрыку «На прызбе ў Алены» — чаму даўно не друкуем, мо, барані Божа, адмовіліся ад яе?! Ці больш не дасылаюць лістоў нашай Алене Ляўковіч? Не хвалюйцеся, пакуль у нас ёсць такія прыхільнікі, як вы, гэта рубрыка будзе існаваць і далей. Эла Штэйн з пасёлка Гарадзея Нясвіжскага раёна папрасіла змяшчаць больш матэрыялаў гістарычнай тэматыкі. А яшчэ — дзякавала за тое, што друкуем тэксты песень і ноты да іх. Мінчанцы Тамары Шымановіч вельмі падабаецца рубрыка «777», яна з задавальненнем чытае пра розныя незвычайныя прыродныя з'явы. А вось Сяргей Дакука з Барысава крыху пакрытыкаваў нас, маўляў, мала ўдзяляем увагі праблемам эканомікі, моладзі. Лічым, заўвага справядлівая, будзем выпраўляцца. Ірына Кайко запрасіла да сябе — напісаць пра піянерлагер «Зубраня». Абавязкова прыедзем. «Чаму не пішаце аб прысядзібных участках, як шчыруе на іх чалавек, як жыве з іх», — запыталася другая чытачка — Марыя Русак з вёскі Бервішчы Уздзенскага раёна. Адзін з нас якраз накіроўваўся ў камандзіроўку, таму тут жа паабяцаў, што абавязкова зоймецца гэтым пытаннем, як кажуць, на месцы. Сачыце за газетай. Асабістую падзяку мы хацелі б выказаць нашым юным сябрам, якія таксама прынялі ўдзел у конкурсе і выказалі свае прапановы: вучню 10 класа Дзмітрыю Гарацу са Стаўбцоўскага раёна, дзевяцікласніку Сяргею Жукаву з Мядзеля, васьмікласніку Валіку Грэцкаму з Міёраў, васьмікласніку Паўлу Яўсейчыку з вёскі Рагавічы Стаўбцоўскага раёна і іншым. Усім ім падабаецца «Смехатэрапія» (дзякуй яе вядучаму Алесю Сіваму), але не прапускаюць хлопцы і палітычныя навіны, цікавяцца эканомікай. Валік Грэцкі паведаміў, што «Звязду» выпісвае маці, але ён таксама любіць яе чытаць: навіны, курсы валют.

Ну а цяпер уласна аб самім конкурсе. Усяго нам патэлефанавала дакладна 70 чалавек (атрымалася сапраўдная «прамая лінія»). Зараз мы падводзім вынікі першага тура. Другі тур адбудзецца для тых, хто даслаў адказы пісьмова (толькі да 2 красавіка ўключна — гэта будзе вызначана па паштоваму штэмпелю). Дык вось, усяго ў нумары «Звязды» за 1 красавіка былі змешчаны тры жартоўныя інфармацыі, пададзеныя цалкам у сур'ёзнай форме. Гэта: **«МОНІКА ЛЕВІНСКІ — ДЗЯЎЧЫНА З БЕЛАРУСІ?», «ПАЗВАНІ МНЕ НА... ТАКСАФОН»** і **«НА «КРЫЛЬЦАХ» ПЕРАМОГІ».** Абсалютнымі пераможцамі (яны назвалі толькі тры варыянты і ўсе — правільныя) сталі шэсць чалавек. Гэта Наталля Юшчык, Канстанцін Невідомскі і Тамара Шымановіч з Мінска, Алена Шкурына з вёскі Казяўніца Асіповіцкага раёна, Алена Барадзіна з Барановіч і Уладзімір Лясун з вёскі Каменны Барок Бярэзінскага раёна. Першым з намі звязаўся і назваў правільныя адказы Канстанцін Невідомскі. Ён атрымлівае ад «Звязды» настольную лямпу. Астатнія пяць пераможцаў атрымаюць ад рэдакцыі бясплатную падпіску на «Звязду» на трэці квартал.

За адзін крок да перамогі (называліся толькі два варыянты, і абодва правільныя) былі Аляксей Фурман (Пінск), Алена Кавалёва, Раман Карповіч, Кацярына Пракаповіч (Мінск), Алена Сімак (в. Цесава Салігорскага раёна), Валік Грэцкі (Міёры), Сяргей Жукаў (Мядзел), Міхаіл Лажко (Слонім).

Усім — вялікі дзякуй за ўдзел у конкурсе і цёплыя словы ў адрас газеты. І не засмучайцеся, рэдакцыя мае намер прадоўжыць наш эксперымент і звязацца з многімі нашымі чытачамі. З якой мэтай — пакуль не скажам, няхай гэта будзе яшчэ адным сюрпрызам.

А скончыць хацелася б словамі новай падпісчыцы з вёскі Брашэвічы Драгічынскага раёна Ніны Грыцуй. Ніна Лукінічна выпісала «Звязду» упершыню і першакрасавіцкі нумар нашай газеты быў першым у жыцці. «Нават не чакала такога, не думала, што яна такая цікавая», — паведаміла жанчына. Таму, лічым, наш жарт удаўся. Будзем імкнуцца і надалей здзіўляць і радаваць, нашы паважаныя чытачы.

Жартавалі і гаварылі аб сур'ёзным Сяргей РАСОЛЬКА і Міхал ТАЛОЧКА.

БЕЛАРУСКІЯ ПРАФСАЮЗЫ ПАДТРЫМЛІВАЮЦЬ РАСІЯН, АЛЕ ПАКУЛЬ НЕ ДАЛУЧАЮЦЦА

Наступны тыдзень у Расіі зноў абяцае быць «гарачым». Нягледзячы на нядаўнюю змену ўрада, мясцовыя аб'яднанні прафсаюзаў па-ранейшаму маюць намер правесці 9 красавіка шэраг масавых акцый пратэсту з патрабаваннем пагасіць запазычанасці па заробках, а таксама не дапусціць масавых звальненняў у краіне.

Тым часам днямі Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі прыняла адпаведную заяву, у якой падтрымала ўсе патрабаванні расійскіх калег. Што да сітуацыі непасрэдна ў нашай краіне, то яна, паводле апошніх ацэнак ФПБ, таксама (асабліва калі мець на ўвазе рост цэн і даўгоў па зарплатах) набліжаецца да крытычнай, таму ў бліжэйшым часе дзейнасці беларускіх прафсаюзаў стануць больш актыўнымі. Зрэшты, гаворка не аб далучэнні да акцый расіян 9 красавіка. Як нам стала вядома, Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі прыняла рашэнне вывесці сваіх прыхільнікаў на мітынгі і дэманстрацыі падчас традыцыйнага свята працы 1 Мая. Аднак ці атрымаюць гэтыя акцыі працяг у будучым, будзе перш-наперш залежаць ад агульнага становішча ў краіне.

Сяргей ГРЫБ.

ФУТБОЛ. ЛІГА ЧЭМПІЁНАЎ

У ІСПАНІІ РУХНУЛІ ВАРОТЫ, АЛЕ НЕ НАДЗЕІ «РЭАЛА» НА ФІНАЛ

У сераду прайшлі першыя паўфінальныя матчы розыгрышу Лігі чэмпіёнаў. Калі матч у Турыне, дзе сустракаліся «Ювентус» з «Манака», прайшоў па заканамернаму сцэнарыю з вялікай перавагай гаспадароў, якія дзякуючы хет-трыку Дэль П'еро і голу Зедана ўпэўнена выйгралі 4:1 і фактычна вырашылі праблему з выхадам у фінал, то паядынак у Мадрыдзе паміж «Рэалам» і дортмундскай «Барусіяй» «пераплюнуў» яго па частцы інтрыгі яшчэ да пачатку матча.

У той час калі каманды ў прысутнасці 100 тысяч балельшчыкаў, якія цалкам запоўнілі сталічны стадыён «Сант'яга Бернабеу», выходзілі на поле, дзесяткі юных «фанаў» павіслі на металічнай сетцы, што была ўстаноўлена за паўднёвымі варотамі. Агароджа не вытрымала напору і абвалілася на вароты, падмяўшы іх. У выніку яны абваліліся і аказаліся пашкоджанымі.

Амаль паўтары гадзіны спатрэбілася арганізатарам матча, каб прывезці новыя вароты са спартыўнага гарадка «Рэала», што знаходзіцца за некалькі кіламетраў ад галоўнай футбольнай арэны Мадрыда.

Дарэчы, у 1994 годзе на чэмпіянаце свету па футболу ў ЗША ў адной з сустрэч ад моцнага ўдару мяча лопнула перакладзіна варот. Аднак тады яны былі заменены літаральна за лічаныя хвіліны. Так павінна было быць і на гэты раз, бо, згодна з рэгламентам Саюза еўрапейскіх футбольных асацыяцый, запасныя вароты прадугледжваюцца на матчах такога ўзроўню.

Так што, як відаць, у бліжэйшы час кіраўніцтва «Рэала» будзе выклікана «на дыван» у штаб-кватэру УЕФА для разбору з інцыдэнтам і атрымае пэўныя штрафныя санкцыі.

Што ж датычыцца ходу матча, то ён прайшоў пад акампанемент гаспадароў. Іспанцы валодалі мячом 60 хвілін гульнявога часу. На 24-й хвіліне лік адкрыў іспанец Фернанда Мар'ентэс, а ў сярэдзіне другога тайма поспех замацаваў французскі легіянер Крысціян Карэмбе.

Лік 2:0 наўрад ці гарантуе іспанцам пуцёўку ў фінал, бо ў матчы ў адказ, які пройдзе 15 красавіка, за «Барусію» выступяць Юрген Клінсман, Андрэас Мюлер, Йорг Хайнрых, якія па розных прычынах у Мадрыдзе не выступалі.

Уладзімір ЗДАНОВІЧ.

САВЕТ РЭСПУБЛІКІ ІДЗЕ ПА ШЛЯХУ ЎДАСКАНАЛЕННЯ ЗАКАНАТВОРЧАГА ПРАЦЭСУ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

ням правапрымяняльнікаў. Гэта перш за ўсё нестабільнасць, «недаўгавечнасць» законаў, у якія пастаянна ўносяцца змяненні і дапаўненні, а таксама несвоечасовая сістэматызацыя ўжо існуючых нарматыўных актаў.

Вядома, заканатворчасць — высокаінтэлектуальная праца, якая прадугледжвае вывучэнне і ўлік велізарнай колькасці грамадска-сацыяльных сувязяў. Аднак трэба прызнаць, што Савет Рэспублікі як суб'ект заканадаўчай ініцыятывы пакуль яшчэ не вельмі актыўны. Нарэшце, нас абгрунтавана папракаюць у тым, што ўнутраная арганізацыя саміх законаў недастаткова высокая. Але, з другога боку, мы пачулі і нямала добрых слоў у свой адрас за нашы бясспрэчныя дасягненні і напрацоўкі ў заканатворчасці, уменне зразумець патрэбы і надзеі людзей.

Прэзідыум Савета Рэспублікі выказвае ўдзячнасць члену Савета Рэспублікі, старшыні Віцебскага абласнога выканаўчага камітэта Уладзіміру Паўлавічу Андрэйчанку за высокапрафесіянальную арганізацыю работы мясцовых выканкамаў і Саветаў дэпутатаў па правядзенню семінара.

Хачу адзначыць, што аналагічныя семінары мы будзем праводзіць і ў іншых абласцях. Пастараемся зрабіць іх яшчэ больш прадуктыўнымі.

У перыяд паміж сесіямі асабліва актыўным было міжпарламенцкае супрацоўніцтва. У лютым члены Савета Рэспублікі прынялі ўдзел у пасяджэннях Савета Міжпарламенцкай Асамблеі краін — удзельніц Садружнасці Незалежных Дзяржаў і Міжпарламенцкага Камітэта Беларусі, Казахстана, Кыргызстана і Расійскай Федэрацыі, якія адбыліся ў Санкт-Пецярбургу.

На Савеце Міжпарламенцкай Асамблеі абмяркоўваліся пытанні супрацоўніцтва з міжпарламенцкімі і міжнароднымі арганізацыямі. Адобрана заява Савета Асамблеі «Аб пяцідзесятай гадавіне Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека». Створана рабочая група для ўдзелу ў падрыхтоўцы міжнароднай Канвенцыі аб экалагічнай бяспецы. Прынята рашэнне аб стварэнні рабочай групы па распрацоўцы мадэльнага закона «Аб фінансавых асновах мясцовага самакіравання», які будзе спрыяць сур'ёзнаму рэфарміраванню мясцовага самакіравання ў краінах СНД.

На Міжпарламенцкім Камітэце Беларусі, Казахстана, Кыргызстана і Расійскай Федэрацыі парламентарыі заслухалі паведамленне Старшыні Інтэграцыйнага Камітэта Нігматжана Ісінгарына аб выніках пасяджэння Міждзяржаўнага Савета «чацвёркі», якое адбылося 22 студзеня 1998 года.

З дакладам аб ходзе збліжэння і гарманізацыі нацыянальных заканадаўстваў выступіў старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па заканадаўству і дзяржаўнаму будаўніцтву Уладзімір Сяргеевіч Каравай. Ён падрабязна расказаў аб рабоце беларускіх парламентарыяў па уніфікацыі заканадаўства. Асаблівая ўвага была ўдзелена праблемам падаткаабкладання і ўласнасці. Камітэт рэкамендаваў камісіі МПК улічыць у заканатворчай рабоце рэкамендацыі, выкладзеныя ў выступленні Уладзіміра Каравая. Міжпарламенцкім Камітэтам былі прыняты таксама мадэльныя законы «Аб інавацыях» і «Аб занятасці насельніцтва».

Як вы ўжо, безумоўна, ведаеце, абедзве арганізацыі правялі чарговыя выбары сваіх кіраўнікоў. Старшынёй Савета Міжпарламенцкай Асамблеі дзяржаў — удзельніц СНД зноў стаў Ягор Строеў. Міжпарламенцкі Камітэт «чацвёркі» цяпер будзе ўзначальваць кіраўнік Сходу народных прадстаўнікоў Жагорку Кенеша Кыргызскай Рэспублікі Абдыгані Эркебаеў.

Цэнтрам правядзення міжпарламенцкіх мерапрыемстваў быў у лютым і Мінск. Тут на базе Савета Рэспублікі адбылося пасяджэнне Пастаяннай камісіі па знешніх сувязях і бяспецы МПК з удзелам старшынь камітэтаў і камісій па міжнародных справах нацыянальных парламентаў дзяржаў — удзельніц СНД. Адначасова члены Савета Рэспублікі прымалі ўдзел у пасяджэнні Пастаяннай камісіі па знешнепалітычных пытаннях Міжпарламенцкай Асамблеі дзяржаў СНД, якое адбывалася ў Палаце прадстаўнікоў.

Складанасць сітуацыі, якая цяпер існуе ў вышэйшым кіраўніцтве СНД, ніяк не адбілася на развіцці міжпарламенцкіх адносінаў у рамках МПА. Удзел членаў Савета Рэспублікі ў канферэнцыях «Развіццё канстытуцыйнага права дзяржаў Садружнасці: агульнае і асаблівасці» (г.Санкт-Пецярбург) і «Шэсць гадоў Садружнасці: праблемы і перспектывы» (г.Мінск), якія праводзіліся пад эгідай СНД, паказаў, што ў развіцці міжпарламенцкіх зносінаў няма ніякіх перашкод.

У рамках Парламенцкага Сходу «двойкі» мы ўдзельнічалі ў пасяджэнні Вышэйшага Савета Саюза Беларусі і Расіі, двух пасяджэннях пастаянных камісій, а таксама ў пасяджэнні спецыяльнай камісіі па дапрацоўцы праекта бюджэту Саюза на 1998 год.

Працягваюць развівацца кантакты з парламентамі краін далёкага замежжа. Падчас візіту ўрадавай дэлегацыі Рэспублікі Беларусь на чале з прэзідэнтам Аляксандрам Рыгоравічам Лукашэнкам адбылася мая сустрэча з кіраўніком югаслаўскага парламента Срджом Божавічам, на якой былі абмеркаваны пытанні міжпарламенцкага супрацоўніцтва нашых краін. Адпаведны дакумент мяркуецца падпісаць у ходзе афіцыйнага візіту югаслаўскіх парламентарыяў, запланаванага на красавік 1998 года.

Дэлегацыя беларускага парламента была запрошана на святкаванне 120-годдзя вызвалення Балгарыі ад асманскага прыгнёту. У ходзе ўрачыстасцяў мы сустрэліся са Старшынёй Народнага сходу Балгарыі Ёрданам Саколавым, якому перадалі праект пагаднення аб міжпарламенцкім супрацоўніцтве паміж нашымі дзяржавамі. Існуе дамоўленасць, што яно будзе падпісана ў гэтым годзе падчас будучага афіцыйнага візіту кіраўніка балгарскага парламента ў Беларусь.

Паглыбленню міжпарламенцкіх сувязяў паспрыялі і нашы сустрэчы са Старшынёй Кітайскай Народнай Рэспублікі Цзянь Цзэмінам і Старшынёй Пастаяннага камітэта Усекітайскага сходу Народных Прадстаўнікоў Лі Пэнам, якія адбыліся ў ходзе нядаўняга візіту афіцыйнай дэлегацыі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь у Пекін. Кіраўніцтва КНР з удзячнасцю прыняло запрашэнне наведаць нашу краіну з афіцыйным візітам.

У студзені — сакавіку ў Савеце Рэспублікі былі прыняты Кіраўнік кансультатыўна-наглядальнай групы АБСЕ Ханс Георг Вік і дырэктар Цэнтра па прадухіленню канфліктаў АБСЕ Ян Кубіш, генеральны сакратар Савета Міжпарламенцкай асамблеі дзяржаў — удзельніц Садружнасці Незалежных Дзяржаў Міхаіл Кротаў, мітрапаліт Швейцарскі Дамаскін, Экзарх Усяленскага патрыярха ў Еўропе, Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Ісламскай Рэспублікі Пакістан у Рэспубліцы Беларусь Хасан Сармад, Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Інданезія ў Рэспубліцы Беларусь Нараіна Лабд Хамім'яр. Гэта яшчэ раз сведчыць аб зацікаўленасці міжнароднага супольніцтва ў наладжванні кантактаў з беларускім парламентам.

❑

Як бачыце, паважаныя таварышы, нават павярхоўны пералік зробленага сведчыць аб тым, што так званыя парламенцкія канікулы сталі перыядам інтэнсіўнай, насычанай, творчай работы. І не толькі для парламентарыяў. Важная задача работнікаў нашага Сакратарыята па забеспячэнню шматаспектнай унутранай і знешняй дзейнасці Савета Рэспублікі рэалізавана дакладна і ў адпаведнасці з планам мерапрыемстваў. Карыстаючыся выпадкам, хачу выказаць усім шчырую падзяку.

Папрацавалі мы прадукцыйна. Але наперадзе не менш адказны і напружаны перыяд. Думаю, вам не трэба тлумачыць усю складанасць і важнасць задач, якія вызначыў для нас у сваім выступленні напярэдадні Дня Канстытуцыі Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Рыгоравіч Лукашэнка. Ён указаў на неабходнасць эфектыўнай работы па прыняццю цэлага шэрагу кодэксаў Рэспублікі Беларусь.

У апошняе дзесяцігоддзе жыццё ўнесла істотныя карэктывы ў грамадска-палітычную, эканамічную і сацыяльную сферы і патрабуе грунтоўнага перагляду прававой базы дзяржавы. І нельга не пагадзіцца з Аляксандрам Рыгоравічам Лукашэнкам, што толькі шляхам кадыфікацыі можна эфектыўна правесці комплекснае сістэмнае ўдасканаленне дзеючага заканадаўства. У сувязі з гэтым мы плануем больш увагі ўдзяляць новым кодэксам. Зараз у Палаце прадстаўнікоў знаходзіцца на разглядзе дзесяць кодэксаў. Прычым пяць з іх плануецца разгледзець у другім чытанні: праекты Крымінальнага, Крымінальна-працэсуальнага, Крымінальна-папраўчага, Воднага кодэксаў і Кодэкса гандлёвага мараплавання. Праекты Паветранага, Банкаўскага, Грамадзянска-працэсуальнага, Жыллёвага кодэксаў і Кодэкса аб зямлі Палата прадстаўнікоў будзе разглядаць у першым чытанні. Але мы ўжо зараз павінны заняцца іх дапрацоўкай, каб нашы заўвагі былі ўлічаны на пачатковай стадыі заканатворчасці. Вядома, што наша работа з'яўляецца лагічным працягам дзейнасці Палаты прадстаўнікоў. У парадак дня чацвёртай сесіі нашы калегі ўключылі больш як сто розных пытанняў. З іх 56 — законапраекты, падрыхтаваныя да разгляду ў другім чытанні, а таксама вернутыя Саветам Рэспублікі і Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь.

У сферы эканомікі гэта законапраекты: аб цэнаўтварэнні, аб энергазберажэнні, аб дзяржаўным прагназіраванні і праграмах сацыяльна-эканамічнага развіцця, аб фінансава-прамысловых групах, аб дэкляраванні фізічнымі асобамі даходаў, маёмасці і крыніц грашовых сродкаў.

У сацыяльнай сферы: аб ветэранах, аб пражытачным мінімуме ў Рэспубліцы Беларусь, аб народных промыслах і рамёствах, аб абароне насельніцтва і тэрыторый ад надзвычайных сітуацый прыроднага і тэхнагеннага характару.

У сферы дзяржаўнага будаўніцтва: аб Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь і падпарадкаваных яму дзяржаўных органах, аб адміністрацыйна-тэрытарыяльным падзеле і парадку вырашэння пытанняў адміністрацыйна-тэрытарыяльнага ўладкавання, аб Цэнтральнай камісіі Рэспублікі Беларусь па выбарах і правядзенню рэспубліканскіх рэферэндумаў, аб статусе дэпутата Палаты прадстаўнікоў і члена Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу.

Прадугледжаны ўдзел членаў Савета Рэспублікі ў парламенцкіх слуханнях па праблемах ліквідацыі вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС і ўдасканалення заканадаўства ў сувязі з рэалізацыяй дзяржаўнай нацыянальнай мэтавай праграмы «Культура».

Плануецца, што 17 красавіка Прэзідэнт краіны звернецца да парламента са штогадовым пасланнем, адкажа на нашы пытанні. Будзе прадоўжана практыка заслухоўвання адказаў членаў урада.

Далейшым пацвярджэннем правамоцтваў нашага парламента з'яўляецца ўсё большая і большая колькасць міжнародных дагавораў і пагадненняў, якія падлягаюць ратыфікацыі. Толькі на першапачатковы этап сесіі іх уносіцца дванаццаць. Несумненна, гэтых заканадаўчых актаў будзе значна больш, асабліва пасля паспяховых візітаў Аляксандра Рыгоравіча Лукашэнкі ў шэраг замежных дзяржаў.

У святле рэзалюцыі, прынятай на пленарным пасяджэнні 52-й Асамблеі ААН, працягваецца прапрацоўка магчымасці правядзення ў г. Мінску сумеснага семінара пад эгідай ААН і МПС па адной з праблем рэгіянальнай бяспекі.

На стадыі падрыхтоўкі знаходзіцца прапанова аб правядзенні ў г. Мінску Канферэнцыі еўрапейскіх парламентарыяў на тэму «Еўропа — наш агульны дом».

Ёсць і іншыя ідэі. Напрыклад, Пастаянная камісія па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы Савета Рэспублікі падтрымала ўзнятую газетай «Известия» праблему экалагічнай небяспекі, звязанай з захоўваннем хімічнай зброі ў Балтыйскім моры, і выступае з ініцыятывай правядзення міжнароднай канферэнцыі.

У пачатку красавіка прадстаўнік Савета Рэспублікі будзе прымаць удзел у семінары «Транспартная палітыка ў рамках Цэнтральна-Еўрапейскай Ініцыятывы», які праводзіцца ў Італіі.

❑

Для павышэння якасці і эфектыўнасці работы Савета Рэспублікі важнае значэнне мае адпаведнае інфармацыйна-тэхналагічнае забеспячэнне. За мінулы год у гэтым напрамку ўжо зроблена нямала, у тым ліку ўведзена ў эксплуатацыю лакальная камп'ютэрная сетка, функцыянуе электронная пошта. У бліжэйшы час з'явіцца магчымасць карыстацца рэсурсамі сеткі «Інтэрнет».

❑

Вяртаючыся да актуальнай праблемы далейшага ўдасканалення заканатворчага працэсу, лічу неабходным сказаць наступнае.

Абедзвюм палатам парламента з удзелам Нацыянальнага цэнтра законапраектнай дзейнасці неабходна выпрацаваць дакладную структуру, паэтапнасць і паслядоўнасць (уключаючы ўстанаўленне канкрэтных тэрмінаў) праходжання законапраектаў, парадак кантролю ва ўсіх звёнах заканатворчага працэсу.

Пры планаванні трэба было б значна павялічыць колькасць законапраектаў, падрыхтоўку якіх будуць ажыццяўляць спецыялісты Цэнтра законапраектнай дзейнасці, дэпутаты і работнікі сакратарыятаў абедзвюх палат парламента. Неабходна актывізаваць іх дзелавыя кантакты і арганізацыю сумеснай работы.

Мы неаднаразова ставілі пытанне аб неабходнасці дакумента, які вызначае парадак узаемадзеяння палат парламента паміж сабой і з іншымі дзяржаўнымі органамі на розных стадыях і ўзроўнях заканатворчага працэсу. У пэўнай меры гэта рэалізавана ва Указе Прэзідэнта «Аб некаторых пытаннях заканатворчай дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь». Аднак пры яго падрыхтоўцы не ў поўнай ступені была ўлічана пазіцыя палат Нацыянальнага сходу. І як вынік — у ім не знайшлі поўнага адлюстравання палажэнні, якія рэгулююць узаемаадносіны асноўных суб'ектаў заканадаўчага працэсу.

❑

Паважаныя члены Савета Рэспублікі!

Нам таксама не абысціся без разгортвання сур'ёзных даследаванняў праблем тэорыі заканадаўства па лініі парламента, Нацыянальнай акадэміі навук, Фонду фундаментальных даследаванняў. Аднак па лініі парламента ажыццявіць гэта ў цяперашні час немагчыма, бо Беларускі інстытут дзяржаўнага будаўніцтва і заканадаўства пры былым Вярхоўным Савеце рэарганізаваны ў Нацыянальны цэнтр законапраектнай дзейнасці пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь. Парламент жа максімальна абмежаваны нават у стварэнні часовых творчых калектываў для таго або іншага экспертнага даследавання.

Для паляпшэння якасці законапраектнай работы трэба таксама наладзіць адпаведную вучобу і шырокае інфармаванне распрацоўшчыкаў законапраектаў, актыўна практыкаваць парламенцкія слуханні (у тым ліку і выязныя), «круглыя сталы», падключаць прадстаўнікоў мясцовых органаў улады да выпрацоўкі прапаноў і падрыхтоўкі заключэнняў па асобных законапраектах. Вось тут у поўнай ступені можна выкарыстаць і вялікія магчымасці выязных семінараў.

У мэтах забеспячэння падрыхтоўкі і прыняцця законаў, якія максімальна замацоўваюць юрыдычныя магчымасці абароны інтарэсаў грамадзян, было б апраўданым пастаяннае супрацоўніцтва суб'ектаў права заканадаўчай ініцыятывы, а таксама пастаянных камісій парламента з грамадскімі аб'яднаннямі, перш за ўсё з прафсаюзамі.

З мэтай забеспячэння ўзгодненай работы абедзвюх палат парламента трэба больш рацыянальна размяркоўваць пытанні па часу абмеркавання. Гэта дасць магчымасць прытрымлівацца канстытуцыйных перыядаў разгляду законапраектаў Саветам Рэспублікі, асабліва ў канцы сесіі. У больш поўнай ступені адпавядала б артыкулу 100 Канстытуцыі палажэнне, пры якім Палата прадстаўнікоў за 20 дзён да заканчэння сесіі завяршала б разгляд асноўных праектаў законаў у другім чытанні, даючы тым самым магчымасць Савету Рэспублікі таксама рытмічна будаваць сваю работу ў канцы бягучай сесіі.

Пакуль яшчэ недастаткова ўвагі надаецца прапагандзе прававых ведаў, растлумачэнню сутнасці і мэтаў прымаемых законаў, выхаванню ў насельніцтва прававой культуры як аднаго з важных фактараў забеспячэння паступальнага развіцця грамадства і поспеху рэформаў. Гэта задача не толькі парламента, але і іншых дзяржаўных органаў, а пачынаць трэба было б з прыняцця Нацыянальнай праграмы павышэння прававой культуры ў грамадстве.

Аб некаторых названых мною праблемах і шляхах іх вырашэння я гаварыў у ранейшых выступленнях. Многія выказаныя раней ідэі падтрыманы і адобраны Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь. Гэта дае падставу для надзеі на іх хуткую і эфектыўную рэалізацыю. Упэўнены, што члены Савета Рэспублікі і супрацоўнікі нашага Сакратарыята маюць дастаткова вопыту, прафесійных навыкаў і шчырага жадання, каб увасобіць у жыццё добрыя намеры на карысць беларускага народа і дзяржавы.

Дзякую за ўвагу!

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск –	6.39	19.48	13.09
Віцебск –	6.27	19.39	13.12
Магілёў –	6.28	19.37	13.09
Гомель –	6.24	19.34	13.10
Гродна –	6.52	20.04	13.12
Брэст –	6.56	20.01	13.05

МЕСЯЦ

Першая квадра 3 сакавіка
З 10.15 — 8-я месяцавыя суткі.
Месяц у сузор'і Рака.

ІМЯНІНЫ

Пр. Іакава, Кірыла
К. Сыкста, Рычарда

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, месцамі ападкі. Тэмпература паветра ў Віцебску і Мінску — 0—2, Магілёве — 1—3, Гродне і Гомелі — 2—4, Брэсце — 3—5 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак: 4-га — па заходняй палавіне рэспублікі ападкі, 5-га — на большай частцы тэрыторыі дажджы. Тэмпература 4-га ўначы мінус 4 — плюс 1, па паўночнаму ўсходу да 6—1 градусаў марозу, удзень — 0—5, па паўднёваму захаду да 8 градусаў цяпла; 5-га ўначы — 1—6, удзень — 5—10, па поўдню да 15 градусаў вышэй нуля.

Старонка Паўла Глобы

3 красавіка, пятніца

РЭКАМЕНДАЦЫІ. Спрыяльны час для камерцыі, пакупак, гандлёвых аперацый. Неабходна будаваць матэрыяльныя планы, клапаціцца аб зямных дабротах. Дзень, добры для навучання, назапашвання інфармацыі, а таксама для паходаў у кіно ці тэатр. Трэба пазбягаць спрэчак і боек. Памірыцеся, калі вы з некім пасварыліся, старайцеся сумленна ацаніць свае ўчынкі. Удзяліце ўвагу жывёлам, пакарміце птушак, бяздомных катоў і сабак. Больш адпачывайце. Не галадайце, але выключыце мясную ежу. Карысныя арэхі і семкі, малочныя прадукты.

ПРЫМЕТЫ. За прыметамі ў гэты дзень асабліва не сочаць. Але калі да вас лашчацца жывёлы ці на плячо садзяцца птушкі, калі вы сустракаеце шмат жывёл — гэта знак дапамогі і заступніцтва. Калі жывёлы накідваюцца на вас, то гэта гаворыць аб тым, што ваш жыццёвы шлях памылковы. Калі жывёлы нападаюць на дзіця — гэта знак для яго бацькоў, што ён пазбаўлены абароны. Калі вас кусаюць крывасосныя насякомыя — да будучай хваробы, ці папярэджанне аб тым, што вы памыляецеся. Быць сведкам катастрофы, парэзацца — вас папярэджваюць аб памылках, якія могуць выклікаць хваробы.

СНЫ. Туманныя і расплывістыя не трактуюцца. Яркія сны збываюцца вельмі хутка, на працягу тыдня. Есці ў сне, піць і бачыць малако — знак удачы і дабрабыту. Выпацкацца, бачыць сябе голым — да заняпаду і галечы. Купацца і бачыць ваду — да плётак і чутак. Зімні пейзаж — да хваробы. Убачыць грошы — да іх атрымання. Бачыць кроў, параніцца — папярэджанне аб катастрофах ці цяжкай хваробе.

ЕЖА. У гэты дзень добра ўжываць малако і ўсе малочныя прадукты. Добра ўжываць малочныя кашы, тварог, ватрушкі. Не рэкамендуецца ўжываць алкаголь і мяса.

АДЗЕННЕ. Калі магчыма, не карыстайцеся ў гэты дзень скуранымі рэчамі і адзеннем з натуральнага футра. Прытрымлівайцеся зялёнай гамы. Пазбягайце ўсяго стракатага.

МЕДЫЦЫНА. Процiпаказанае ўжыванне спіртных напояў, можа ўзнікнуць схільнасць да ацёкаў. Не рэкамендуецца правядзенне аперацый на страўніку. Слабыя грудныя залозы. Добра ачышчаць арганізм ад камянёў і шлакаў, лячыць зубы, хваробы ног і суставаў.

Падрыхтавана да друку спецыяльна для «Звязды» астралагічным цэнтрам «АРБА».

ВІНШАВАННІ

Віншуем з 45-годдзем ***Вячаслава Мікалаевіча ГАРАГЛЯДА*** *з г. Пінска. Жадаем шчасця, здароўя, любові.*

Мама, Зоя.

Віншую з 70-годдзем ***Івана Уладзіміравіча ЛУКАШОНКА*** *з в. Завітына. Жадаю здароўя, шчасця, дабрабыту.*

Максімовіч, з Плешчаніц.

Шчыра віншуем з 60-годдзем ***Мікалая Малахавіча ЦЭДРЫКА*** *з в. Мачэск Бярэзінскага раёна. Жадаем моцнага здароўя, бадзёрасці і доўгіх шчаслівых гадоў жыцця.*

Жонка, дзеці, унукі.

Любага мужа і татачку ***Валерыя Міхайлавіча ГРАБЯНЬКА*** *віншуем з 30-годдзем. Жадаем моцнага здароўя, шчасця, любові і ўсяго самага найлепшага.*

Любячыя жонка, дзеці, г. Нясвіж.

Сардэчна віншую дарагую жонку ***Галіну Яўгенаўну ПАНАСІК*** *з днём нараджэння. Жадаю шчасця, здароўя, дабрабыту, радасці.*

Муж, г. Масты.

Віншую з днём нараджэння любімага ***Артура Анатольевіча*** *з г. Клецка. «Желаю солнца в непогоду, улыбок, ласки и тепла. Огромного земного счастья, здоровья, радости, добра».*

Алёна, г. Клецк.

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

Панядзелак, 6 красавіка

Беларускае тэлебачанне
7.00 Добрай раніцы, Беларусь!
8.00 Рэзананс.
8.50 Тэлебарометр.
9.05 «Сёння з вамі...»
9.40 «Я малюю».
10.00 Здароўе. Наркаманія сярод падлеткаў.
10.30 Серыял «Атрад асобага прызначэння». 1-я серыя.
11.35 Абібок.
12.05 Тэленавігатар.
12.25 «А музыка гучыць...»
13.00, 15.00, 18.00, 0.35 Навіны.
13.15 Маст. фільм «Прыгоды Шэрлака Холмса і доктара Ватсана». 1-я серыя «Кароль шантажу».
14.20 «Дом над Енісеем». Дак. фільм.
14.35 Параграф.
15.15 Відэакурс французскай мовы.
15.45 ТБ — школе. Беларуская літаратура.
16.10 «Вясёлкавы карагод».
16.30 Рэгіён.
17.00 Канцэртны сезон.
17.30 Госці ў дом.
17.55 Вялікі Пост. Слова епіскапа Гомельскага і Жлобінскага Арыстарха.
18.20 Серыял «Атрад асобага прызначэння». 1-я серыя.
19.25 «Сёння з вамі...»
20.00 «Марскі бой». Тэлелато.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 «Смяяцца — не грэх».
22.15 Маст. фільм «Адмірал Ушакоў».
24.00 Беларускі хіт-парад.
0.05 Трэці тайм.

ГРТ
17.00, 0.20 Навіны.
17.20 «Ракавая спадчына».
18.00 Надвор'е.
18.05 Гадзіна пік.
18.30 Адгадай мелодыю.
19.00 Панядзелак з Познерам. «Чалавек у масцы».
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.40 Фігурнае катанне. Чэмпіянат свету. Паказальныя выступленні. Перадача з ЗША.
22.30 Меладрама «Пяць вечароў».

Расія
6.30, 10.00, 16.00, 19.00, 22.30 Весткі.
7.00 Дзяжурная часць.
7.15 Тавары — поштай.
7.20 «Стронг» прадстаўляе.
7.30 Грошы.
7.45 Графаман.
7.55 Праваслаўны каляндар.
8.00 «Аншлаг» і К.
9.05 «Санта-Барбара».
10.30 Тэніс. Кубак Дэвіса.
13.35 «Прытворшчык».
14.30 «Маленькі бадзяга».
15.00 Серыял «Солцы».
16.35 Красворд.
17.05 «Аргументы і факты» прадстаўляюць... Любоў з першага погляду.
17.40 Маст. фільм «Жанчына ў моры».
19.30 Падрабязнасці.
19.45 «Санта-Барбара».
20.50 «СВ-шоу».
21.25 «Пецярбургскія тайны».
22.55 Дзяжурная часць.
23.10 Аўташоу.
23.40 «Бяссонніца». Музычна-забаўляльная праграма.

Культура
7.05, 13.00, 19.30, 23.00 Навіны культуры.
7.20 Маст. фільм «Сябар мой Колька».
8.45 Музычны экспромт.
9.00, 11.00, 15.00, 17.00 Навіны.
9.05 Кузебай Герд.
10.10 «Пяць вечароў з Зубрам». Вечар 1-ы. «Побач з Зубрам». Дак. фільм. частка 1-я.
11.05 А. Блок. «Дванаццаць».
11.35 «Пецярбургскія партрэты».
12.00 «Я стваральнік сусветаў іншых».
12.30 Спектакль «Дом вокнамі ў поле».
13.15 «Культура гарадоў свету».
13.30 «Вакзал мары».
14.15 Свет авіяцыі.
14.45 Разам з Фафалем.
15.05 «Падарожжа ў часе».
15.50 Успамінаючы Ганну Герман.
16.25 «Лукамор'е».
16.45 Камп'ютэр.
17.05 «2003». Да 300-годдзя Санкт-Пецярбурга.
17.15 Міжнародны агляд.
17.45 Скарбы Пецярбурга». Рускі музей. Свет рускай імператрыцы.
18.00 «Пяць вечароў з Зубрам». Вечар 2-гі. «Побач з Зубрам».
18.45 Тэатр маёй памяці.
19.15 Цуд-казка.
19.50 Дабрачынны вечар артыстаў балета у Тэатры эстрады.
20.35 Лірыка А. С. Пушкіна.
20.45 Пасля навін...
21.05 Маст. фільм «Першае каханне».
22.30 «Людзі тэатра». Святлана Брагарнік.

НТБ
5.00, 9.00 Сёння раніцай.
8.05 «Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску».
9.10 Учора ў «Выніках».
10.10 «Усяго» з Віктарам Шандаровічам.
10.25 Вынікі. Начная размова.
11.00, 13.00, 15.00 Сёння ўдзень.
11.25 «Народжаная рэвалюцыяй». Частка 9-я.
13.15 Маст. фільм «Белы выбух».
14.25 Мультфільм «Адлюстраванне».
14.35 Мультсерыял «Назад у будучыню».
15.00 Сёння ўдзень.
15.20 «Вуліца Сезам».
15.50 Серыял «Каханне і тайны Сансет-Біч».
16.40 Дак. серыял «Вынікі стагоддзя. Апантанасць». Частка 2-я.
17.10 У запас.
17.20 Крымінал.
17.35 Футбольны клуб.
18.00, 21.00 Сёння ўвечары.
18.40 Герой дня.
19.00 Камедыя «Неверагодна скурчаная жанчына».
20.40 «Лялькі».
21.50 «Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску». «Д'ябальскія скачкі».
22.40 Сённячка.
23.15 Сёння апоўначы.
23.40 Сінеманія: усё пра кіно.

8-ы канал
18.00 Праграма Кенета Копланда.
18.30 Для дзяцей «Гарэзы».
18.45 Today.
19.15 Фантастычны баявік «Вогненная зона».
20.00 Аэробіка «Новы Эдэм».
20.30 Мультфільм «Усе сабакі трапляюць у рай».
20.40 Аўтамабілі і запчасткі.
20.45 Музыка на тэлеканале.
21.45 Праграма «Палітры».
22.15 Крымінальная драма «Футбаліст».

Аўторак, 7 красавіка

Беларускае тэлебачанне
7.00 Добрай раніцы, Беларусь!
8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 0.20 Навіны.
8.15 «Сёння з вамі...»
8.50 Музычны антракт.
9.05 ТБ — школе. Беларуская літаратура.
9.30 «Уся справа ў капелюшы».
10.00 Землякі.
10.55 «Атрад асобага прызначэння». 2-я серыя.
12.05 Чацвёртае вымярэнне.
12.30 Акалада.
13.15 «Прыгоды Шэрлака Холмса і доктара Ватсана». Маст. фільм. «Смяротная схватка».
14.20 Камп'ютэрны палігон.
14.40 «Макаёнка, 9».
15.15 ТБ — школе. Беларуская літаратура.
15.55 «Усё пра ўсё».
16.20 Мультфільм.
16.30 Урокі Н. Наважылавай.
17.00 «Ад полюса да полюса». Тэленарыс.
17.20 Шматгалоссе.
17.50 Слова Мітрапаліта Філарэта на Благавешчанне.
18.20 «Атрад асобага прызначэння». 2-я серыя.
19.30 «Сёння з вамі...»
20.05 Музычны салон.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 «Смяяцца — не грэх».
22.15 Маст. фільм «Альпійская балада».
23.55 Беларускі хіт-парад.
24.00 Міжнародныя спартыўныя навіны.

ГРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.05 Навіны.
8.15 «Ракавая спадчына».
9.00 «Курбан-байрам». Трансляцыя з Уфімскай саборнай мячэці.
10.00 Хатняя бібліятэка.
10.10 «Хачу быць адважным». Мультфільм.
10.30 Адгадай мелодыю...
11.15 Праграма «Разам».
14.20 Мультсерыял «Ружовая пантэра».
14.55 Шчаслівы выпадак.
15.40 Серыял «Новыя прыгоды Робін Гуда».
16.10 ...Да шаснаццаці і старэй.
16.30 Вакол свету.
17.20 «Ракавая спадчына».
18.05 Гадзіна пік.
18.30 Адгадай мелодыю.
19.00 Тэма.
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.40 Камедыя «Непадатлівыя».
22.20 Дак. дэтэктыў «Зорка і смерць адмірала Халасцякова».

Расія
16.00, 19.00, 22.30 Весткі.
16.35 Красворд.
17.10 Маст. фільм «Служылі два таварышы».
19.30 Падрабязнасці.
19.45 «Санта-Барбара».
20.50 Сам сабе рэжысёр.
21.25 Серыял «Пецярбургскія тайны».
22.55 Дзяжурная часць.
23.10 Гарачая дзесятка.
0.00 Псіхалагічная драма «Пешаход».

Культура
7.05, 13.00, 19.30, 23.00 Навіны культуры.
7.20 «Скарбы Пецярбурга».
7.35 Маст. фільм «Першае каханне».
9.00, 11.00, 15.00, 17.00 Навіны.
9.05 «Дзядзька Ваня і іншыя».
10.00 «Скарбы Пецярбурга». Рускі музей. Свет рускай імператрыцы.
10.15 «Пяць вечароў з Зубрам». Вечар 2-гі. «Побач з Зубрам». Дак. фільм.
11.05 «Тэатр маёй памяці».
11.35 «Сад мастацтваў».
12.00 Пеўчыя біенале».
12.50 Відэапаэзія.
13.15 «Культура гарадоў свету».
13.30 Музыка не для ўсіх.
14.15 Я садоўнікам нарадзіўся.
14.30 Ноу хау.
14.45 Праз трыццаць гадоў.
15.05 «Падарожжа ў часе».
15.50 Мастак А. Цалкоў.
16.25 «Лукамор'е».
16.45 Камп'ютэр.
17.05 «2003» Да 300-годдзя Санкт-Пецярбурга.
17.10 «Рускае памесце»
17.35 «Нязгасныя зоркі». «Чарлі Чаплін».
18.00 «Пяць вечароў з Зубрам». Вечар 3-ці. «Паляванне на Зубра».
18.45 Рамансіяда-98.
19.05 Відэапаэзія.
19.15 Цуд-казка.
19.50 «Урокі Арменіі». Відэафільм.
20.35 В.-А. Моцарт. Канцэрт № 13 для фартэпіяна з аркестрам до мажор.
20.45 Пасля навін...
21.05 Маст. фільм «Чырвоная палатка». 1-я серыя.
22.25 «Успаміны пра Сярэбраны век». А. Дзямідава.

НТБ
5.00, 9.00 Сёння раніцай.
8.05 «Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску».
9.15 Крымінал.
9.35 «Рускі век». Алег Стрыжэнаў у гутарцы з Андрэем Каравулавым.
10.00 «Крымінальная Расія. Сучасныя хронікі». Фільм 8-ы. «Забіць па-руску».
10.30 Дог-шоу. «Я і мой сабака».
11.00, 13.00, 15.00 Сёння ўдзень.
11.25 «Стары тэлевізар».
13.15 Маст. фільм «Палавіна неба». Частка 1-я.
14.20 Мультфільм «Вяртанне блуднага папугая».
14.35 «Назад у будучыню».
15.20 «Вуліца Сезам».
15.50 Серыял «Каханне і тайны Сансет-Біч».
16.40 Дак. серыял «Вынікі стагоддзя Крывавыя ахвяры».
17.10 У запас.
17.20 Крымінал.
17.35 Футбольны клуб.
18.00, 21.00 Сёння ўвечары.
18.40 Герой дня.
19.00 Дэтэктыў «Дзяржаўная тайна».
21.50 «Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску». «Мінуўшыя дні» (ЗША).
22.40 Сённячка.
23.15 Сёння апоўначы.
23.40 Ток-шоу «Прыцемкі».
0.05 «Залаты грамафон». Музычная праграма НТБ і «Рускага радыё».

8-ы канал
18.00 Праграма Кенета Копланда.
18.30 Для дзяцей. «Гарэзы».
18.45 Today.
19.15 Фантастычны баявік «Вогненная зона».
20.00 Урокі французскай.
20.30 Мультфільм «Усе сабакі трапляюць у рай».
20.40 Адпачынак і турызм.
20.45 Маст. фільм «Калі наступіць заўтра». 1-я серыя.
21.45 Тэлемагазін.
22.00 Маст. фільм «Ігрок».

Серада, 8 красавіка

7.00 Добрай раніцы, Беларусь!
8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 0.05 Навіны.
8.15 «Сёння з вамі...»
8.50 «Паэтычныя навелы».
9.05 ТБ — школе. Беларуская літаратура.
9.45 Шматгалоссе. Народы Беларусі: гісторыя, культура, быт.
10.20 «Атрад асобага прызначэння». 3-я серыя.
11.30 «Маці міласэрная». Дак. фільм.
12.25 «А музыка гучыць...»
13.15 «Прыгоды Шэрлака Холмса і доктара Ватсана». «Паляванне на тыгра».
14.20 «Око». Пра рэкламу і не толькі...
14.45 Аўта-парк.
15.15 Відэакурс французскай мовы.
15.45 Мультфільм.
16.00 «5х5».
16.30 Навакольнае асяроддзе.
17.00 Маналог.
17.30 Лёс мой і надзея.
18.20 «Атрад асобага прызначэння». Тэлесерыял.
19.30 «Сёння з вамі...»
20.05 Каралеўскае паляванне.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 «Смяяцца — не грэх».
22.15 Маст. фільм «Адыходная малітва».
24.00 Беларускі хіт-парад.
0.20 Цёмны пакой.

ГРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.20 Навіны.
8.15 «Ракавая спадчына».
9.00 Тэма.
9.45 У свеце жывёл.
10.25 Джэнтльмен-шоу.
11.15 Праграма «Разам».
14.20 Мультсерыял «Ружовая пантэра».
14.45 Класная кампанія.
15.10 Покліч джунгляў.
15.40 Серыял «Новыя прыгоды Робін Гуда».
16.10 ...Да шаснаццаці і старэй.
16.30 Вакол свету.
17.20 «Ракавая спадчына».
18.05 Гадзіна пік.
18.30 «Залатая ліхаманка».
19.10 Чалавек і закон.
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.40 Баявік «Рэпартаж».
22.35 Футбол. Кубак Расіі. «Лакаматыў» (Масква) — «Дынама» (Масква).

Расія
6.30, 10.00, 16.00, 19.00, 22.30 Весткі.
7.00 Дзяжурная часць.
7.20 Медыцынскі веснік.
7.30 Грошы.
7.45 Графаман.
7.55 Праваслаўны каляндар.
8.00 «Каханне з першага погляду».
8.30 «СВ-шоу».
9.05 «Санта-Барбара».
13.30 «Прытворшчык».
14.20 «Маленькі бадзяга».
14.55 Серыял «Солцы».
15.40 Прагноз надвор'я.
15.45 На дарогах Расіі.
16.35 «Арэна». Спартыўная праграма.
16.55 Футбол. Кубак Расіі. «Спартак» (Масква) — «Крылы Саветаў» (Самара).
19.30 Падрабязнасці.
19.45 «Санта-Барбара».
20.50 Творчы вечар Тамары Гвердцытэлі.
23.15 Дзяжурная часць.
23.30 Жывая калекцыя.
0.30 «Бяссонніца».

Культура
7.05, 13.00, 19.30, 23.00 Навіны культуры.
7.20 Л. Талстой. «Што ёсць я?»
7.40 Маст. фільм «Чырвоная палатка». 1-я серыя.
9.00, 11.00, 15.00, 17.00 Навіны.
9.05 «Нязгасныя зоркі». «Чарлі Чаплін».
9.30 «Рускае памесце». «Чудаўская лука».
9.55 Музычны экспромт.
10.10 «Пяць вечароў з Зубрам».
11.05 «Музыка. Балет».
11.30 Праграма перадач.
11.35 Відэапаэзія.
11.45 Лад жыцця.
12.15 Спектакль «У пошуках Соф'і».
14.00 «Культура гарадоў свету».
14.15 Век Святланава.
14.45 Разам з Фафалем.
15.05 «Падарожжа ў часе».
16.00 «Два Уладзіміры ў пошуках святла».
16.25 «Лукамор'е».
16.45 Камп'ютэр.
17.05 «2003». Да 300-годдзя Санкт-Пецярбурга.
17.10 Акадэмія спорту.
17.30 «Зацьменне».
18.00 Хто мы?
18.25 Роздум пад музыку.
18.55 «Душою здзейснены палёт».
19.15 Цуд-казка.
19.50 Востраў Аляксандра Сакурава.
20.45 Пасля навін...
21.05 Маст. фільм «Чырвоная палатка». 2-я серыя.
22.20 «Культтавары».

НТБ
5.00, 9.00 Сёння раніцай.
8.05 Серыял «Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску».
9.15 Паліцэйскія будні.
9.30 Герой дня без гальштука.
10.00 Свая гульня.
10.30 Лялькі.
10.40 «Асяроддзе».
11.00, 13.00, 15.00 Сёння ўдзень.
11.20 Надвор'е.
11.25 «Стары тэлевізар».
13.15 Маст. фільм «Палавіна неба». Частка 2-я.
14.20 Мультфільм.
14.35 «Назад у будучыню».
15.20 «Вуліца Сезам».
15.50 Серыял «Каханне і тайны Сансет-Біч».
16.40 Дак. серыял «Вынікі стагоддзя. Крывавыя ахвяры».
17.10 У запас.
17.20 Крымінал.
17.35 Футбольны клуб.
18.00, 21.00 Сёння ўвечары.
18.40 Герой дня.
19.00 Маст. фільм «Жывым ці мёртвым».
21.50 Серыял «Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску.
22.40 Сённячка.
23.15 Сёння апоўначы.
23.40 Маст. фільм «Апантаныя».

8-ы канал
18.00 Праграма Кенета Копланда.
18.30 «Гарэзы».
18.45 Today.
19.15 Фантастычны баявік «Вогненная зона».
20.00 Аэробіка «Новы Эдэм».
20.30 Мультфільм «Усе сабакі трапляюць у рай».
20.45 Маст. фільм «Калі наступіць заўтра». 2-я серыя.
21.45 Муз-антракт.
21.55 Нерухомасць і будаўнічыя матэрыялы.
22.00 Баявік «Няўразлівыя».

Чацвер, 9 красавіка

Беларускае тэлебачанне
15.00, 18.00, 0.30 Навіны.
15.15 «Атрад асобага прызначэння». 4-я серыя.
16.35 Роднае слова.
17.05 «Куды пайсці вучыцца?»
17.30 Першы фестываль народнага мастацтва.
18.20 «Атрад асобага прызначэння». Тэлесерыял.
19.40 Беларускі хіт-парад.
19.45 «Сёння з вамі...»
20.20 Зроблена ў Беларусі.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 «Смяяцца — не грэх».
22.15 «Злачынства Антуана». Маст. фільм (Францыя).
23.40 Крок.
0.10 Крымінальная хроніка.
0.45 Акалада.

ГРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.20 Навіны.
8.15 «Ракавая спадчына».
9.05 Чалавек і закон.
9.40 Пакуль усе дома.
10.15 Хатняя бібліятэка.
10.25 Тэлегульня «Гэтыя забаўныя жывёлы».
11.15 Праграма «Разам».
14.20 Мультсерыял «Неверагодныя прыгоды Джоні Квеста».
14.40 Класная кампанія.
15.10 Музычная праграма «50х50».
15.40 Серыял «Новыя прыгоды Робін Гуда».
16.10 ...Да шаснаццаці і старэй.
16.30 Вакол свету.
17.20 «Ракавая спадчына».
18.00 Надвор'е.
18.05 Гадзіна пік.
18.30 Тэлегульня «Гэтыя забаўныя жывёлы».
19.05 «Каб памяталі...» Яфім Капелян. Вядучы — Л. Філатаў.
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.40 Жан Поль Бельмандо ў фільме «Прафесіянал».
22.45 Тайны забытых перамог. Бітва за Месяц.
23.30 Праграма перадач.

Расія
6.30, 10.00, 16.00, 19.00, 22.30 Весткі.
7.00 Дзяжурная часць.
7.15 Тавары — поштай.
7.20 Свет здароўя.
7.30 Грошы.
7.45 Графаман.
7.55 Праваслаўны каляндар.
8.00 Своечасова.
8.30 Сам сабе рэжысёр.
9.05 «Санта-Барбара».
13.35 «Прытворшчык».
14.30 «Маленькі бадзяга».
15.00 Серыял «Солцы».
15.50 Прагноз надвор'я.
16.30 Увага. Радыёпіраты ў эфіры.
17.00 Каханне з першага погляду.
17.30 Маст. фільм «Збянтэжанасць пачуццяў».
19.30 Падрабязнасці.
19.45 «Санта-Барбара».
20.45 «Гарадок». Забаўляльная праграма.
21.25 Серыял «Пецярбургскія тайны».
22.55 Дзяжурная часць.
23.10 Подыум д'арт.
23.35 Лепшыя гульні НБА.
0.15 Піцерскі рок-фестываль-96.
1.05 Прагноз надвор'я.
1.10 «Бяссонніца». Музычна-забаўляльная праграма.

Культура
7.05, 13.00, 19.30, 23.00 Навіны культуры.
7.20 «Тэатр аднаго мастака». Рубенс.
7.40 Маст. фільм «Чырвоная палатка». 2-я серыя.
9.00, 11.00, 15.00, 17.00 Навіны.
9.05 Зорны білет.
9.45 С. Рахманінаў. «Вакаліз».
9.55 Акадэмія спорту.
10.15 Спектакль «У пошуках Соф'і». Частка 1-я.
11.05 «Времен связующая нить».
11.20 Музычны экспромт.
11.35 Тэатру ім. Массавета — 75.
12.30 Размова з фатаграфіямі.
13.15 «Культура гарадоў свету». «Падарожжа па Амерыцы».
13.30 Мне Брамса сыграюць...
14.45 Мультфільм.
15.05 «Падарожжа ў часе».
16.05 Ш. Гуно. «Вальпургіева ноч». Балетная музыка з оперы «Фауст».
16.25 «Лукамор'е».
16.45 Камп'ютэр.
17.05 «2003». Да 300-годдзя Санкт-Пецярбурга.
17.10 Авангард.
17.30 «Зацьменне». Царква уніфікацыі Муна. Перадача 2-я.
18.00 Новае кіно.
18.30 Музычны экспромт.
18.40 «Выбранае-2000». Частка 1-я.
19.15 Цуд-казка.
19.50 «Выбранае-2000». Частка 2-я.
20.45 Пасля навін...
21.05 Маст. фільм «Застава Ільіча». 1-я серыя.
22.35 Праз 40 гадоў...
23.20 Праграма перадач.

НТБ
5.00, 9.00 Сёння раніцай.
8.05 Серыял «Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску».
9.15 Тэлегульня «Ключы ад форта Байяр».
10.50 Мультфільм.
11.00, 13.00, 15.00 Сёння ўдзень.
11.20 Надвор'е.
11.25 «Народжаная рэвалюцыяй». Частка 12-я.
13.15 Дэтэктыў «Насуперак усяму».
14.25 Мультфільм.
14.35 Мультсерыял «Назад у будучыню».
15.20 «Вуліца Сезам».
15.50 Серыял «Каханне і тайны Сансет Біч».
16.40 «Вынікі стагоддзя. Заложнікі цывілізацыі».
17.10 У запас.
17.20 Крымінал.
17.35 Хакейны клуб.
18.00, 21.00 Сёння ўвечары.
18.40 Герой дня.
19.00 Крымінальны фільм «Той, хто прыносіць бяду».
21.50 «Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску». «Сэрца дракона» (ЗША).
22.40 Сённячка.
23.15 Сёння апоўначы.
23.40 Хакей. «Нью-Йорк Айлендэрс» — «Нью-Джэрсі Дэвілз».

8-ы канал
18.00 Праграма Кенета Копланда.
18.30 «Гарэзы».
18.45 Today.
19.15 Фантастычны баявік «Вогненная зона».
20.00 Навіны «К-відэа».
20.30 Мультфільм «Усе сабакі трапляюць у рай».
20.40 Медыцына і здароўе.
20.45 Маст. фільм «Калі наступіць заўтра». 3-я серыя.
21.45 Тэлемагазін.
22.00 Камедыя «Двое ля мора».

Пятніца, 10 красавіка

Беларускае тэлебачанне
7.00 Добрай раніцы, Беларусь!
8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 0.10 Навіны.
8.15 «Сёння з вамі...» Прарэктар інстытута Вышэйшай школы пры БДУ, галоўны рэдактар часопіса «Вышэйшая школа» Сяргей Вятохін.
8.50 Спажывецкая карзіна. Сацыяльна-эканамічная праграма.
9.05 ТБ — школе. Гісторыя Беларусі. 10-ы клас. Асноўныя канцэпцыі паходжання беларускага этнасу і назвы «Белая Русь».
9.35 Сядзіба. Праграма для дачнікаў.
10.00 «Лёс мой і надзея». Сацыяльная рэабілітацыя інвалідаў.
10.25 Каралеўскае паляванне.
10.55 «Атрад асобага прызначэння». 5-я серыя.
12.05 Тураб'ектыў. Падарожжы, сустрэчы, адпачынак.
12.25 «А музыка гучыць...» Балет Ігара Маісеева.
13.15 «Таёжны марак». Маст. фільм.
14.25 Зорная ростань. Тэлеконкурс маладых артыстаў эстрады.
15.15 Відэакурс французскай мовы.
15.45 Пераход. Перадача для падлеткаў.
16.10 «Дзікаваты... Я зроду такі». Тэленарыс пра народнага майстра А. Калінчыка.
16.40 Беларускі мерыдыян. «Паданні Нясвіжа».
17.00 Урокі Н. Наважылавай.
17.30 «Аляксандр Кішчанка. Гульні генія». Дак. фільм.
18.20 «Атрад асобага прызначэння». 5-я серыя.
19.30 «Сёння з вамі...» мастацкі кіраўнік Нацыянальнага тэатра оперы і балета Сяргей Картэс.
20.05 Абібок.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.55 «Смяяцца — не грэх». Забаўляльная праграма «Банка коміксаў».
22.15 Маст. фільм «Знахар». 1-я серыя.
23.25 Беларускі хіт-парад.
23.30 Аўта-парк.
23.40 «Рызыка-версія». Тэлегульня.

ГРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.00 Навіны.
8.15 «Ракавая спадчына».
9.10 Клуб падарожнікаў.
9.55 Смак.
10.15 Хатняя бібліятэка.
10.25 Грай, гармонік, любы!
11.15 Праграма «Разам».
14.20 Фільм-казка. «Падарожжа Неці Ган».
16.00 Вуліца Сезам.
16.30 Вакол свету.
17.20 «Ракавая спадчына».
18.05 Надвор'е.
18.10 Здароўе.
18.45 Поле цудаў.
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.40 Каломба ў дэтэктыве «Высокаінтэлектуальнае забойства».
22.15 Погляд.
23.15 Маст. фільм «Небяспечная сувязь».

Расія
6.30, 10.00, 16.00, 19.00, 22.30 Весткі.
7.00 Дзяжурная часць.
7.15 Тавары — поштай.
7.20 Свет здароўя.
7.30 Грошы.
7.45 Графаман.
7.55 Праваслаўны каляндар.
8.00 «Чырвоная кніга». Экалагічная экспедыцыя РТР.
8.25 «Вожык», «Дружок». Фільмы для дзяцей.
9.05 «Санта-Барбара».
9.56 Промо.
13.35 Серыял «Прытворшчык».
14.30 Серыял «Маленькі бадзяга».
15.00 Серыял «Солцы».
16.45 «Аргументы і факты» прадстаўляюць... Красворд.
17.20 Маст. фільм «Пачатак».
19.30 Падрабязнасці.
19.45 «Санта-Барбара».
20.50 Маст. фільм «Мёртвы сезон». 1-я серыя.
22.10 Дзяжурная часць.
22.50 Маст. фільм «Мёртвы сезон». 2-я серыя.
0.00 Прагноз надвор'я.
0.05 «Бясонніца» Музычна-забаўляльная праграма.

Культура
7.05, 13.00, 19.30, 23.00 Навіны культуры.
7.20 Музычны экспромт.
7.35 Тэатр зорак.
9.00, 11.00, 15.00, 17.00 Навіны.
9.05 «Авангард». Авангарднае мастацтва ў Пецярбургу.
9.20 Спектакль «У пошуках Соф'і». Частка 2-я.
10.05 Крохкая вечнасць.
11.05 Загадка К. Ф.
11.35 «Музыка на вякі...» Іграе «Вівальдзі аркестр».
12.05 Спектакль «Мяне, як раку, суровая эпоха павярнула...»
13.15 «Культура гарадоў свету». «Падарожжа па Амерыцы».
13.30 «Акадэмічная гадзіна». Алег Міцяеў.
14.30 Крэда.
14.45 Разам з Фафалем.
15.05 «Падарожжа ў часе».
16.25 «Лукамор'е».
16.45 Камп'ютэр.
17.05 «Музыка з Пецярбурга». Юбілей Алега Вінаградава. Перадача 1-я.
17.45 Пяць вечароў.
18.00 «Парыжскі часопіс».
18.25 «Ты гаворыш мне пра каханне...» Э. Калманоўскі.
19.15 Цуд-казка.
19.50 «Тэатр абсурду — прычына для споведзі». С. Юрскі.
20.35 Музычны экспромт.
20.45 Пасля навін...
21.05 Маст. фільм «Застава Ільіча». 2-я серыя.
22.35 «Pro memoria», «Місі».

НТБ
5.00, 9.00 Сёння раніцай.
8.05 Дак. серыял «Гісторыя сабакі».
9.15 Маст. фільм Марка Данскога «У людзях».
11.00, 13.00, 15.00 Сёння ўдзень.
11.20 Надвор'е. Прагноз НТБ.
11.25 «Народжаная рэвалюцыяй». Частка 13-я.
13.15 Маст. фільм «На чужым свяце».
14.35 Мультсерыял «Назад у будучыню».
15.20 Вуснамі дзіцямі.
15.50 Серыял «Каханне і тайны Сансет Біч».
16.40 «Вынікі стагоддзя. Заложнікі цывілізацыі».
17.10 У запас.
17.20 Крымінал.
17.35 Футбольны клуб.
18.00, 21.00 Сёння ўвечары.
18.40 Герой дня.
19.00 Дэтэктыў «Вяртанне «Святога Лукі».
20.40 Праграма на біс. «Лялькі».
21.35 Маст. фільм «Вальсіруючыя» (Францыя).
23.30 Шоу Мікалая Фаменкі «Імперыя страсці».
0.10 Серыял «Байкі са склепа». «Каханне да труны» (ЗША).

8-ы канал
18.00 Праграма Кенета Копланда.
18.30 Маст. фільм «Дараванне».
20.00 Аэробіка «Новы Эдэм».
20.30 Мультфільм «Усе сабакі трапляюць у рай».
20.40 Аўтамабілі і запчасткі.
20.45 Маст. фільм «Калі наступіць заўтра». 4-я серыя.
21.45 Спорт-action.
22.10 Адпачынак і турызм.
22.15 Маст. фільм «Начны абаронца».

Субота, 11 красавіка

Беларускае тэлебачанне
7.00 Добрай раніцы, Беларусь!
8.00, 15.00 Навіны.
8.15 «Ісус з Назарэта». Маст. фільм. 1-я серыя.
9.15 Востраў натхнення.
9.30 Здароўе.
9.55 Сталіца.
10.15 Тэлевізійны Дом кіно.
10.45 «Усё нармальна, мама!»
11.20 Камп'ютэрны палігон.
11.40 Вяршыня свету.
12.05 Зроблена ў Беларусі.
12.20 «Пазнай сябе». «Як пераадолець свае комплексы?»
12.45 «Рок-каранацыя-97». Цырымонія ўзнагароджання лепшых рок-груп Беларусі».
14.00 «Нагана дорыць надзею». Тэленарыс пра зімовыя Параалімпійскія гульні ў Нагана (Японія). Частка 1-я.
14.20 Тэлеспорт.
15.20 «Усе мы родам з дзяцінства». Трэці Усебеларускі тэлефестываль юных талентаў. Брэсцкая вобласць.
16.15 «Паміж мінулым і будучым».
16.40 Ток-шоу «Гэта мая работа». Да дня касманаўтыкі.
17.05 Дрэва жыцця. Сям'я Рышкевічаў (Лідскі раён).
17.35 Маст. фільм «Букет мімозы і іншыя кветкі».
18.45 «Песню бярыце з сабой».
19.40 «З верагодных крыніц».
20.05 Ток-шоу «Карамболь».
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.50 «Знахар». Маст. фільм (Польшча). 2-я серыя.
23.00 Беларускі хіт-парад.
23.15 Трэці тайм.
23.35 Святочнае богаслужэнне на Вялікдзень (каталіцкі).

ГРТ
7.00 Касмічныя прыгоды ў фільме «Масква — Касіапея».
8.40 Лато-Мільён.
8.45 Слова пастыра. Мітрапаліт Кірыл.
9.00, 14.00, 16.45 Навіны.
9.10 Хатняя бібліятэка.
9.30 Праграма «Паддашак». Шоу братоў Пілотаў.
10.05 «Каламбур». Гумарыстычны часопіс.
10.35 «Ранішняя пошта» з Юрыем Нікалаевым.
11.15 Смак.
11.35 Вяртанне Траццякоўкі. Гісторыя аднаго шэдэўра.
12.05 Цыганская драма «Грэшныя апосталы кахання».
14.20 Леў Нікалаеў у праграме «Цывілізацыя».
14.50 КВЗ-асарці.
15.20 У свеце жывёл.
16.00 Як гэта было: ташкенцкае землетрасенне 1996 года.
17.05 Сафія Ратару ў праграме «Жаночыя гісторыі».
17.35 Надвор'е.
17.40 Камедыя «Сватаўство гусара».
19.10 Джэнтльмен-шоу.
19.45 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.55 Жан-Клод Ван Дам у фільме «У пошуках прыгод».
22.55 Брус Уіліс і Том Хэнкс у камедыі «Кастры славалюбства».
1.15 Праграма перадач.

Расія
6.00 Ранішні экспрэс.
6.50 Раніца селяніна.
7.20 «Казка пра залатога пеўніка». Мультфільм.
7.50 «Брадвей нашага юнацтва». Дак. серыял.
8.15 «Пазваніце Кузю». Інтэрактыўная дзіцячая гульня.
8.40 Своечасова.
9.10 Добрай раніцы, краіна.
10.00 Канцэрт, прысвечаны Дню выратавальніка.
11.05 Мікалай Фаменка ў праграме «Персона».
11.55 Пошта РТР.
12.25 «Ва ўсіх на вуснах». Праграма Наталлі Дар'ялавай.
13.00, 19.00 Весткі.
13.30 Людзі і грошы.
14.00 Федэрацыя.
14.55 «Арэна». Спартыўная праграма.
15.55 Футбол. Чэмпіянат Расіі. «Зеніт» (СПб), — «Тарпеда-Лужнікі» (Масква).
17.55 Мая сям'я.
19.40 «Аншлаг» і К.
20.40 Маст. фільм «Шлюб па-італьянску» (Італія).
22.25 Маст. фільм «Я хацела ўбачыць анёлаў».
23.55 «Бяссонніца». Музычна-забаўляльная праграма.

Культура
9.05 Акно ў прыроду.
9.35 Дак. фільм «Сустрэча».
10.35 Ток-шоу «Наўздагад».
11.05 Маст. фільм «Пацалунак Мэры Пікфорд».
12.00 Артадокс.
12.15 Спектакль «Уладзімір III ступені». Частка 1-я.
13.00, 21.00 Навіны культуры.
13.15 Спектакль «Уладзімір III ступені». Частка 2-я.
14.45 Чароўны чамадан.
15.00 Навіны дня. Хроніка чалавецтва.
15.15 «Паэт у Расіі больш, чым паэт».
15.40 Дак. фільм з цыкла «Сто фільмаў пра Маскву».
15.55 Пецярбургскі гурмэ.
16.10 «Успышка». Навіны кіно.
16.30 «Асабістая справа». Б. Куркова.
17.00 Навіны.
17.05 «2003». Да 300-годдзя Санкт-Пецярбурга.
17.10 «Блеф-клуб». Забаўляльная перадача з удзелам маскоўскіх артыстаў — Васіля Ліванава, Ларысы Галубкінай, Кахі Каўсадзе.
17.45 Музычны экспромт.
18.00 «Пяць вечароў з Зубрам». «Героі і здраднікі».
18.45 «Палёту вольная ўпартасць». Мая Плісецкая.
19.10 Цуд-казка.
19.25 «Лёс, лёсам, аб лёсе». «Стан бязважкасці». Дак. фільм.
20.25 «Хто там...» Праграма В. Верніка.
21.20 Прыхільнікам Тэрпсіхоры.
21.35 Маст. фільм «Паядынак».

НТБ
7.00 Маст. фільм «Танкер «Дзербент».
8.35 Мультсерыял «Горац».
9.00 Сёння раніцай.
9.10 Крымінал. «Чыстасардэчнае прызнанне».
9.30 Тэлегульня «Зразумей мяне».
10.00 «Зена — каралева воінаў».
10.45 Ад «Вінта»!
11.00 «Рэйтынг прэсы» з Аляксандрам Герасімавым.
11.30 «Залаты грамафон». Музычная праграма.
11.45 Меладрама «Тэатр». 1-я і 2-я серыі.
14.00 Вяселле.
14.30 Свая гульня.
15.00 Сёння ўдзень.
15.15 Суд ідзе...
16.05 Серыял «Дэтэктыў Нэш Брыджэс». «Бандыцкі напад» (ЗША).
17.00 Дог-шоу. «Я і мой сабака».
17.30 Герой дня без гальштука.
18.00, 21.00 Сёння ўвечары.
18.30 «Усяго».
18.50 Камедыя «Паліцэйская акадэмія». Фільм 2-і.
20.45 Лялькі.
21.35 Надоечы-78.
22.25 Містычны дэтэктыў «Ахопленыя жахам». 1-я серыя (ЗША).
23.35 «Пра гэта». Ток-шоу.
0.15 «Футбольны клуб».

8-ы канал
15.00 Джойс Маер «Жыццё ў слове».
15.30 Урокі французскай.
16.00 Фантастычны баявік «Вогненная зона».
17.30 Фантастычны баявік «Звар'яцелы Макс».
19.00 Мультфільм «Бой з ценем».
19.55 Відэатавары, тэхніка ў быце.
20.00 Маст. фільм «Калі наступіць заўтра». 5-я серыя.
21.30 Трукачы Галівуда.
21.55 Нерухомасць і будаматэрыялы.
22.00 Трылер «Прывіды Місісіпі».

Нядзеля, 12 красавіка

Беларускае тэлебачанне
7.00 Добрай раніцы, Беларусь!
8.00, 15.00 Навіны.
8.15 «Ісус з Назарэта». Маст. фільм. 2-я серыя.
9.15 Віншаванне кардынала Казіміра Свёнтака са святам Вялікадня.
9.25 Існасць. Святочная праграма да Вялікадня.
9.50 «Зямля кладаў». Спартыўна-гістарычная тэлегульня.
10.15 Мультклуб. Касмічныя прыгоды Пацы-Вацы.
10.50 Тураб'ектыў. Падарожжы, сустрэчы, адпачынак.
10.15 «Усё нармальна, мама!» Забаўляльная праграма.
11.50 Арсенал. Праграма пра армію.
12.20 Беларускі дом. Мастацка-публіцыстычная праграма.
12.50 Да 40-годдзя ансамбля «Равеснік».
13.15 «Нагана дорыць надзею». Тэленарыс пра зімовыя Параалімпійскія гульні ў Нагана (Японія). Частка 2-я.
13.35 Да Дня касманаўтыкі. «Дарогай да зорак». Тэленарыс.
13.55 Сяльчане. Аграфірма імя Леніна Брэсцкай вобласці.
14.20 Залатыя ключы. Тэлефестываль народнай творчасці.
15.15 Бон тон. Тэлечасопіс моды.
15.55 Футбол. «Гомель» — «Нёман» (Гродна).
16.50 Алімп.
17.50 Зорная ростань. Тэлеконкурс маладых артыстаў эстрады.
18.25 Тэленавігатар.
18.45 Землякі. Бярэзінскі раён.
19.40 Калыханка.
20.00 Рэзананс.
20.50 Тэлебарометр.
21.05 Стадыён.
21.30 Маст. фільм «Коля».
23.25 Прэм'ера песні.
23.40 «У джазе толькі дзяўчаты».
0.05 «Бархатны сезон». Музычна-забаўляльная праграма.

ГРТ
7.00 Касмічныя прыгоды ў фільме «Падлеткі ў Сусвеце».
8.25 «Дысней-клуб»: «Качыныя гісторыі».
8.55 Спортлато.
9.00, 14.00, 23.45 Навіны.
9.10 «Бесталковыя нататкі» Дзм. Крылова.
9.30 Пакуль усе дома.
10.10 Ранішняя зорка.
11.00 Армейскі магазін.
11.30 Грай, гармонік любы!
12.00 Сялянскія ведамасці.
12.30 Серыял «Падводная адысея каманды Кусто».
13.25 Смехапанарама. Вядучы Я. Петрасян.
14.20 Клуб падарожнікаў.
15.05 «Новыя прыгоды Віні-Пуха», «Чып і Дэйл спяшаюцца на дапамогу».
16.05 Леанід Якубовіч у тэлегульні «Кола гісторыі».
16.50 Надвор'е.
16.55 Маст. фільм «Утаймаванне агню». 1-я і 2-я серыі.
19.55 Кінаафіша.
20.00 Час.
20.35 Вупі Голдберг у дэтэктыве «Джэк-скакунок».
22.45 Міхаіл Таніч у праграме Андрэя Макарэвіча «Абажур».
23.15 Футбольны агляд.
0.00 Французская меладрама «Скажы мне — так».
1.45 Праграма перадач.

Расія
6.00 Ранішні экспрэс.
6.50 Служу Айчыне.
7.20 «Алі-Баба і 40 разбойнікаў», «Хітрыя бабулькі», «Страказа». Мультфільмы.
7.55 «Брадвей нашага юнацтва». Дак. серыял.
8.25 «Пазваніце Кузю». Інтэрактыўная дзіцячая гульня.
8.50 Сам сабе рэжысёр.
9.25 Добрай раніцы, краіна.
10.15 Рускае лата.
11.00 Маскі-шоу.
11.45 «Там-там». Праграма для падлеткаў.
12.40 Свет кніг з Леанідам Кураўлёвым.
13.00 Весткі.
13.30 Пульс.
14.00 Парламенцкая гадзіна.
14.50 Серыял «Закон і парадак».
15.40 Дак. фільм «Натуральны адбор».
16.35 Зусім сакрэтна.
17.35 Старая кватэра. Год 1969-ы.
19.00 Люстэрка.
20.10 Урмас От з Ірынай Хакамадай.
21.05 Аўтарскі вечар кампазітара А. Пахмутавай.
23.10 Андрэй Папоў у праграме «Кінограф».
0.05 Маст. фільм «Псы-2». «Апошняя кроў».
1.45 Прагноз надвор'я.

Культура
9.05 Казка «Пра царэвіча Елісея». Частка 1-я.
9.30 Карацей кажучы.
9.50 Маст. фільм «Мама».
11.20 Кансіліум.
11.50 Спектакль «Папячыцелі». Частка 1-я.
13.00, 21.00 Навіны культуры.
13.15 Спектакль «Папячыцелі». Частка 2-я.
14.30 «Старое танга». «Пігмаліён і яго Галатэі». Аўтар і вядучы А. А. Бялінскі.
15.00 Навіны дня. Хроніка чалавецтва.
15.15 Вандроўкі і вандроўнікі. «Мангол і конь». Дак. фільм. Частка 2-я.
15.45 «Студбюро». Тэлевізійны часопіс для студэнтаў.
16.05 Парадоксы гісторыі. «Пецярбургская Венера».
16.35 «Стан рэчаў». Вынікі навін культуры.
17.00 Навіны.
17.05 «2003». Да 300-годдзя Санкт-Пецярбурга.
17.15 Людзі ў модзе.
17.30 Ціхі вечар.
18.00 Кніжны кладзезь.
18.15 «15 пад'езд». Вядучы В. Васільеў.
18.45 «Пяць вечароў з Зубрам». Вечар 5-ы. «Героі і здраднікі».
19.30 Цуд-казка.
19.45 Спектакль «Муж... якіх многа».
20.10 «Тэлебачанне — любоў мая». «Космас на ТБ».
21.25 Э. Гілельс іграе Рахманінава.
22.00 Маст. фільм «Утаймаванне свавольніцы».

НТБ
7.00 Камедыя «Варатар».
8.20 Мультфільм «Дастаць да неба».
8.35 Мультсерыял «Горац».
9.00 Сёння раніцай.
9.10 Паліцэйскія будні.
9.30 Тэлегульня «Зразумей мяне».
10.00 Свет прыгод і фантастыкі. «Зена — каралева воінаў».
10.45 Ад «Вінта»!
11.00 Вялікія грошы.
11.25 Тэлегульня «Вуснамі дзіцяці».
12.00 Фантастычны фільм «Чацвёртая планета».
13.35 Мультфільмы «Кантакт», «Навелы пра космас».
14.00 «Рускі век». Аляксей Лявонаў у гутарцы з Андрэем Каравулавым.
14.30 Дак. серыял «Крымінальная Расія. Сучасныя хронікі». Фільм 8-ы. «Забіць па-руску». Частка 2-я.
15.00 Сёння ўдзень.
15.15 Тэлегульня «Ключы ад форта Баяр» (Францыя).
17.00 Вынікі. Прадмова.
17.40 Вострасюжэтны фільм «Лютасць» (ЗША).
20.00 Вынікі.
21.00 Маст. фільм «Свой сярод чужых, чужы сярод сваіх».
22.50 Вынікі. Начная размова.
23.20 Вынікі. Спорт.
23.50 Серыял «Байкі са склепа». «Пахавальнае бюро» (ЗША).

8-ы канал
15.00 Музычная праграма.
15.30 Дак. фільм «Катастрофа».
16.30 Маст. фільм «Падарожжа мсье Перышона».
18.00 Спорт-action.
18.30 Saviour Machine.
19.55 Медыцына і здароўе.
20.00 Мультфільм «Джоні Куэст супраць кібернасякомых».
21.30 Навіны «К-відэа».
22.00 Нядзельны фільм.

36,6°

АБ ШКОДЗЕ САМАЛЯЧЭННЯ ТРАВАМІ

Не ўсе хворыя на ныркі могуць піць настоі і адвары з лісцяў брусніц, травы хвашчу палявога і ягад ядлоўцу.

Сухацвет нельга прымяняць доўга пры гіпертаніі.

Настой і адвары з дзівасілу процілаказаныя пры цяжарнасці і хваробе нырак.

Прэпараты валяр'яну нельга ўжываць у вялікай колькасці і працяглы час. У такіх выпадках ён дзейнічае прыгнятальна на органы стрававання, выклікае галаўны боль, узбуджаны стан і парушае дзейнасць сэрца.

У вялікай колькасці насельніцтва нарыхтоўвае святаяннік прадзіраўлены. Пры працяглым прымяненні ён выклікае звужэнне крывяносных сасудаў і павышае крывяны ціск.

З-за высокага ўтрымання пурынаў плады каліны процілаказаныя пры падагры і хваробе нырак.

Мацярдушку нельга ўжываць цяжарным жанчынам.

У сувязі з тым, што алоэ выклікае прыліў крыві да тазавых органаў, яго нельга прымяняць пры маточных крывацёках, гемароі, цяжарнасці.

Адзначаліся выпадкі паражэння скуры ў дзяцей у выніку пападання на яе соку баршчэўніку, чыстацелу і іншых раслін, якія ўтрымліваюць рэчывы раздражняльнага дзеяння.

Сок пладоў граната лепш піць разбаўленым вадой, таму што ў соку ўтрымліваецца шмат розных кіслот, якія раздражняюць страўнік і раз'ядаюць эмаль зубоў.

У некаторых людзей пры ўжыванні суніц адзначаецца павышаная адчувальнасць, узнікае алергічнае захворванне, якое суправаджаецца крапіўніцай.

Настойка цыбулі процілаказаная сардэчным і пячоначным хворым і пры хваробе нырак.

Пры прыёме свежага бурачнага соку, адбываецца моцны спазм крывяносных сасудаў. Таму свежавыціснутаму соку даюць адстаяцца 2-3 гадзіны, каб выпарыліся шкодныя фракцыі.

Унутранае прымяненне рэдзькі пасяўной процілаказана для сардэчных і ныркавых хворых, пры язвеннай хваробе страўніка і 12-перснай кішкі, запаленнях страўнікава-кішачнага тракта

Трэба асцерагацца прыёму хрэну звычайнага ўнутр ў вялікай колькасці.

«Необъявленный визит».

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.
Рэгістрацыйны нумар 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 32-44-12, 32-14-25, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 32-38-02, 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 32-31-21, 68-29-68, палітыкі — 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, сацыяльных праблем — 68-28-69, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Паставах — 26-562; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-04-52, 32-31-98. ФАКС: 68-27-79. E-mail: daily@zwyazda.belpak.minsk.by. http://www.zvyazda-daily.minsk.by.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 87.436. Індэкс 63850.
Зак. № 1821.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12